

Çevrim İçi Sistematik Literatür Derleme Eğitiminin Doktora Öğrencileri Üzerindeki Yansımaları

Reflections of Online Systematic Literature Review Education on Postgraduate Students

İsa DEVECİ¹

Öz

Bu araştırmanın amacı çevrim içi Kuramdan Uygulamaya Sistematik Literatür İnceleme Kursu (KUSLİK) eğitiminin doktora öğrencileri üzerindeki yansımalarını incelemektir. TÜBİTAK 2237-A kapsamında gerçekleştirilen KUSLİK eğitiminde genel hatlarıyla anahtar kelimeler, yardımcı arama karakterleri, mantıksal operatörler, veri tabanları, katalog tarama süreçleri, sistematik literatür inceleme süreci, Sistematik Literatür Derleme (SLD) yöntemleri (meta-analiz, meta-sentez, betimsel içerik analizi, bibliyometrik analiz) ve Sistematik Olmayan Literatür Derlemeleri (SOLD) üzerinde durulmuştur. KUSLİK eğitimi alanında uzman akademisyenlerce beş günlük (6-10 Eylül 2021) bir süreçte gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel betimsel bir araştırmadır. Araştırmaya kriter ve maksimum çeşitlilik örnekleme göre Türkiye'nin farklı üniversitelerinde eğitim alanında farklı doktora programlarına kayıtlı 14 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrasında kullanılmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorular ve anlam çözümleme tablosundan oluşan anket formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda çevrim içi KUSLİK eğitiminin doktora öğrencilerinin sistematik literatür inceleme sürecine ilişkin algılarına ve öz-yeterliklerine olumlu yansımaları olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çevrim içi KUSLİK eğitimi doktora öğrencilerinin SLD ve SOLD'lerin ortak ve ayırt edici özelliklerine ilişkin algılarına da olumlu yansımıştır. Eğitim alanında doktora yapan öğrencilere yönelik lisansüstü derslerde KUSLİK içeriğine benzer ders, seminer ya da kursların verilmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler

Sistematik literatür derleme
Meta-analiz
Meta-sentez
Betimsel içerik analizi
Bibliyometrik analiz

Abstract

The purpose of this research is to examine the reflections of the online Systematic Literature Review Course from Theory to Practice (SLRCTP) training on postgraduate students. SLRCTP training, which was carried out within the scope of TUBITAK 2237-A, focused on keywords, auxiliary search characters, logical operators, databases, database search tools, the systematic literature review process, non-systematic literature reviews, and systematic literature review methods. SLRCTP training was conducted over a five-day period (6-10 September 2021) by academic experts in the field of review. The type of the research is qualitative descriptive. According to the criteria and maximum variation sampling, a total of 14 students from various doctoral programs in education at different universities in Türkiye participated in the research. Data collection tools include an open-ended survey form and a semantic analysis table developed by the researcher. These tools are intended to be used both before and after the SLRCTP training. Data were analyzed using the inductive content analysis technique. The study concluded that online SLRCTP training had a positive reflection on postgraduate students' perceptions and self-efficacy regarding the systematic review process. Additionally, online SLRCTP training provided positive outcomes in postgraduate students' perceptions of the common and distinctive features of systematic and non-systematic reviews.

Keywords

Systematic literature review,
Meta-analysis
Meta-synthesis
Descriptive content analysis
Bibliometric analysis

Başvuru Tarihi/Received
24.11.2023

Kabul Tarihi /Accepted
25.05.2024

| Araştırma Makalesi / Research Article |

Suggested APA Citation/Önerilen APA Atıf Biçimi:

Deveci, İ. (2024). Çevrim içi sistematik literatür derleme eğitiminin doktora öğrencileri üzerindeki yansımaları. *Manisa Celal Bayar University Journal of the Faculty of Education*, 12(1), 129-156, <https://www.doi.org/10.52826/mcbuefd.1395499>

¹ Sorumlu Yazar, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Fen Bilgisi Eğitim ABD, Kahramanmaraş, TÜRKİYE; <https://orcid.org/0000-0003-0191-1212>

GİRİŞ

Günümüzde araştırmacılar literatür incelemesini geleneksel kütüphanelerin yanı sıra internetin sunduğu imkanlarla birlikte dijital kütüphanelerden ve veri tabanlarından yararlanarak çok daha kapsamlı ve hızlı bir şekilde gerçekleştirme imkanına sahiptir. Böylece birçok bilimsel dokümanın dijital ortamda erişilebilir hale geldiği günümüzde literatürün sistemli bir şekilde incelenmesi önemli hale gelmektedir (Pursell ve McCrae, 2020). Bu dönüşümle birlikte bilimsel dokümanların elektronik ortamda çok farklı kategorilere göre incelenmesini mümkün kılan veri tabanları ve veri tabanlarının tarama özellikleri artmaktadır. Bu durum literatür derlemelerinin önemini artmasını ve yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Literatür derlemeleri akademik araştırma sürecinin önemli bir parçasıdır (Xiao ve Watson, 2019). Akademik bir çalışmada literatür bölümü; mevcut bilgilerdeki çelişkilerin ortaya koyulduğu (Jesson, Matheson ve Lacey, 2011), araştırmacıların kendileri için önem taşıyan bir konuyu öğrendiği (Kaminstein, 2017), araştırmanın özgünlüğünü açıkladığı (Kaminstein, 2017; Jesson vd., 2011) ve literatürdeki boşlukları işaret ettiği yerdir (Kaminstein, 2017; Jesson vd., 2011). Genel olarak literatür derlemesi, literatürün yeniden incelenmesidir (Jesson vd., 2011). Hempel'e (2020) göre literatür derlemesi belirli bir bilimsel konuya yönelik mevcut araştırmalara genel bir bakıştır. Hart'a (1998) göre ise literatür derlemesi, incelenen konuyla ilgili mevcut araştırma ve araştırma dışı literatürün objektif, kapsamlı bir özeti veya eleştirel bir analizidir.

Literatür derlemelerinin evrildiği süreçte literatürü derlemeye ve raporlamaya ilişkin alışıla gelmiş kurallar değişmekte ve gelişmektedir (Pursell ve McCrae, 2020). Bazı durumlarda, literatür derlemeleri bir araştırmanın veya tezin parçası olabileceği gibi bağımsız bir derleme niteliğinde araştırma da olabilmektedir (Jesson vd., 2011). Benzer şekilde Okoli ve Schabram (2010) literatür derlemelerinin belirli bir makale, tez ya da araştırma görevinin giriş bölümünü oluşturmanın yanında kendi başına özgün bir bilimsel araştırma oluşturmak amacıyla da gerçekleştirilebileceğine dikkat çekmektedirler. Jesson ve diğerleri (2011) literatür derlemelerini araştırma yöntemi olarak da görmektedirler. Bu anlamda, akademik çalışmalarda literatür derlemelerinin iki temel amacı olduğu söylenebilir. Bu amaçlardan biri ilgili çalışma konusunda arka plan oluşturmak, diğeri de bağımsız bir derleme çalışması oluşturmaktır. Cronin, Ryan ve Coughlan (2008) literatür derlemelerini Sistematik Literatür Derlemeleri (SLD) ve Sistematik Olmayan Literatür Derlemeleri (SOLD) olmak üzere iki yaklaşım olarak ifade etmektedir. Snyder (2019) ise literatür derlemelerini; sistematik derlemeler, yarı sistematik derlemeler ve bütünleştirici derlemeler olmak üzere üç yaklaşım altında toplamaktadır (Snyder, 2019). Diğer taraftan Efron ve Ravid (2019, s.36) ise literatür derleme yaklaşımlarını; sistematik derlemeler, geleneksel derlemeler ve yorumlayıcı-fenomenolojik derlemeler olmak üzere üç yaklaşım altında sıralamaktadır. Mevcut araştırma kapsamında iki temel yaklaşım olan SLD ve SOLD dikkate alınmıştır.

SLD yaklaşımında bahsi geçen "sistematik" kelimesi metodolojik sürecin gelişigüzel veya rastgele değil, sıralı veya düzenli bir şekilde takip edildiğini işaret etmektedir (Kogut, Ramirez ve Foster, 2022; Jesson vd., 2011). SLD'ler bir protokol kullanılarak belirli bir araştırma sentezi yapmaya veya probleme cevap bulmaya yönelik derlemelerdir (Kogut vd., 2022; Jesson vd., 2011). SLD'lerde araştırmacılar doküman arama sürecinde ayrıntılı ve kapsamlı bir arama stratejisi geliştirirler (Kogut vd., 2022; Aveyard, 2010). Ayrıca SLD'lerde düzenli bir çalışma protokolü olduğundan yöntemsel süreçlerin ayrıntılarını içeren katı bir çalışma protokolüne de yer verilmektedir (Aveyard, 2010; Jesson vd., 2011). Ek olarak SLD'lerde dokümanların seçiminde, araştırmaya özgü belirlenmiş dahil etme ve hariç tutma kriterleri ve bunların gerekçeleri belirtilmektedir (Aveyard, 2010). Daha da önemlisi SLD'lerde objektif kriterler çerçevesinde ulaşılan dokümanların ve bu dokümanların kalitesinin titiz bir şekilde değerlendirilmesi söz konusudur (Aveyard, 2010). Böylece SLD'lerin tekrarlanabilir bir özelliği vardır (Kogut vd., 2022). Son olarak SLD çalışmalarında ulaşılan dokümanlar incelenerek nicel (meta-analiz, bibliyometrik analiz vb), nitel (meta-sentez) ve hem nitel hem de nicel (betimsel içerik analizi) sonuçlara ya da sentezlere (Kogut vd., 2022) ulaşılması mümkündür. Bu anlamda SLD'lerin; daha fazla titizlik gerektirmesi, daha belirgin bir metodoloji ve önyargılardan daha az etkilenilen süreçler içermesinden dolayı SOLD'lerden daha nitelikli olduğuna dikkat çekilmektedir (Higgins vd., 2019; Tranfield, Denyer ve Smart, 2003).

Sistematik olmayan, geleneksel ya da literatür derlemeleri olarak da adlandırılan SOLD'ler; önceden belirlenmiş bir metodoloji olmaksızın bilinenlerin (bir konu hakkında mevcut anlayışın) yazılı bir değerlendirmesidir (Jesson vd., 2011). SOLD'ler genellikle geleneksel derlemeler olarak da ifade edilmektedir. SOLD'ler yalnızca tanımlayıcı olmayıp eleştirel bir bakış açısıyla da raporlanabilmektedir (Jesson vd., 2011). SOLD'ler problemleri araştırmak, fikir geliştirmek ve araştırma boşluklarını tespit etmeye yönelik gerçekleştirilebilmektedir (Jesson vd., 2011). SOLD yaklaşımlarındaki raporlama sürecinde ilgili konuda bir veya daha fazla uzman genellikle ilgilenilen konuda çalışma protokolü olmadan ve özgün bir araştırma problemi ya da hipotez belirtmeden literatürü inceleme girişiminde bulunmaktadır. SOLD'lerde doküman tarama sürecinde ayrıntılı bir arama stratejisi kullanılmayıp, genellikle araştırmacının tercihinine göre anahtar kelimeler ve veri tabanları kullanılmaktadır. Ayrıca SOLD'lerde araştırmacılar ilgili dokümanlara erişim sürecinde genellikle ayrıntılı olmayan ve kriterlerin belirtilmediği bir yol izlemektedirler. Böylece SOLD'lerde araştırmacıların genellikle aşına oldukları ya da bilinen anahtar kelimeler, makale ve yazarlar üzerinden yanlı bir doküman tarama ve seçme süreci gerçekleştirdikleri söylenebilir. Bu anlamda SOLD'lerde genellikle araştırmacı önyargılarının fazla olduğu ve doküman seçim kriterlerinin belirsiz olduğu söylenebilir.

Derlemeler farklı terimler kullanılarak ifade edilebilmektedir. Örneğin SLD'lerden bazılarında meta-sentez, meta-analiz, bibliyometrik analiz, betimsel içerik analizi, gerçekçi derleme, hızlı derleme, karma yöntem derleme, bütünleştirici derleme, uzman derleme, şemsiye derleme örnek verilebilirken, SOLD'lere geleneksel (anlatı) derleme, eleştirel derleme, kavramsal derleme, güncel (son) durum derlemesi ve kuramsal derleme örnek verilebilir. Elbette bahsedilen bu derlemelerin sistematik ya da sistematik olmayan derleme olarak nitelendirilmesi dokümanlara erişim sürecindeki titizliğe bağlı olarak da değişebilir. Sistematik derleme türünde; araştırma sorusunun odağı, arama kaynaklarının ve stratejisinin kaydı, dahil etme ve hariç tutma kriterleri, çalışma kalitesinin değerlendirilmesi ve bulguların nasıl sentezlendiği açıklanmaktadır. Bazen sistematik olmayan bir derleme türü (eleştirel derleme gibi) sistematik süreçler takip edilerek yürütüldüğünde sistematik bir derleme türü olarak raporlanabilir. Mevcut araştırma kapsamında SLD'ler arasında meta-sentez, meta-analiz, bibliyometrik analiz ve betimsel içerik analizi üzerinde durulmuştur. SLD'ler arasında nitel meta-sentez çalışmaları, bireysel nitel çalışmaları çeviri ve sentez süreciyle daha soyut düzeyde birbirleriyle buluşturur (Zimmer, 2006). Meta-sentez titizlik gerektiren bir süreçtir (Beck, 2002). Meta-sentez olarak yürütülen derlemeler; bir grup benzer nitel çalışmadan elde edilen bulguları kavramsallaştırılmış forma dönüştürmek amacıyla açıklayıcı bir teoriye, bir modele veya bir olguya yeniden yorumlamaktır (Efron ve Ravid, 2019, s.35). Meta-sentez olarak planlanan sistematik derlemelerde sınırlı sayıda nitel dokümanın incelendiği söylenebilir. Meta-analiz incelenen değişkenler arasındaki nedensel ilişki kalıplarını belirlemek ve bir sonuca varmak için çok sayıda bireysel nicel çalışmalardan elde edilen bulguları istatistiksel olarak birleştiren bir sistematik derlemedir (Efron ve Ravid, 2019, s.32). Meta-analiz çalışmalarında araştırma yapılacak bilim, disiplin, alan ya da konuya göre dikkate alınacak doküman sayısının farklılık gösterebileceği söylenebilir. Eğitim araştırmalarında meta-analiz olarak planlanan sistematik derlemelerde doküman sayısının oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Bibliyometrik yöntemler, SLD'lerin katkısını bilimsel literatürün objektif bir şekilde değerlendirilmesi, titizliği ve araştırmacı önyargısının azaltılması yoluyla arttırmak için kullanılmaktadır (Zupic ve Cater, 2015). Bibliyometrik yöntemler, belirli bir konudaki en son araştırma durumunu ve eğilimlerini belirlemek için doküman sayısı, coğrafya, dergi dağılımı, konu ve anahtar kelime dağılımları, üretken yazarlar ve kurumlar, makale atıflarını dikkate almaktadır (Yu, Wei, Tang, Mi ve Pan, 2016). Bibliyometrik analiz, bilimsel bir çalışma alanının entelektüel oluşumunu ortaya çıkarmak için kullanılan objektif ve nicel bir yöntemdir (Garfield,1979). Eğitim araştırmalarında bibliyometrik analiz olarak planlanan sistematik derlemelerde incelemeye alınan doküman sayısının yüzlerden binlere kadar ulaşabileceği söylenebilir. Betimsel içerik analizi; sistematik derlemelerden bir diğeri de betimsel içerik analizidir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Sistematik bir derleme olarak betimsel içerik analizi, araştırma konusu ile ilgili genel eğilimleri (Çalık ve Sözbilir, 2014; Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021) açığa çıkarmaya yönelik derlemelerdir. Eğitim araştırmalarında betimsel içerik analizi derlemelerinde doküman sayısının genellikle meta-sentez ve meta analizden çok ama bibliyometrik analizden az olabileceği söylenebilir. Mevcut araştırma

kapsamında dikkate alınan SLD'lerin (meta-sentez, meta-analiz, bibliyometrik analiz, betimsel içerik analizi) ve geleneksel derlemelerin özellikleri Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Derlemelerin Genel Özellikleri (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Özellikler	A	B	C	D	E
İncelenen dokümanların nitel bulgularından yararlanmak.	+	-	-	0	0
İncelenen dokümanların nicel bulgularından yararlanmak.	-	+	-	0	0
Bulgulardan ziyade yazarlar, atıf sayıları, ülke, kurum, vb. bilgilerden yararlanmak.	-	-	+	0	-
İncelenen dokümanlarda hem nicel hem de nitel bulgularından yararlanmak.	-	-	-	0	0
Belirli bir amaca yönelik gerçekleştirmek.	+	+	+	+	0
Belirgin/özel araştırma sorularına odaklanmak.	+	+	+	+	0
Dokümanların kalitesini titiz bir şekilde değerlendirmek.	+	+	+	0	0
Araştırma sürecinin tekrarlanabilir bir özelliğe sahip olması.	+	+	+	+	0
Nitel tematik/kategorik bulgulardan ortak temalara/kategorilere ulaşmak.	+	-	-	-	0
Çalışmaların bireysel etki büyüklüklerini hesaplayarak genel etki büyüklüğüne ulaşmak.	-	+	-	-	-
En etkili yazar, doküman, kurum, dergi ve ülke gibi bulgulara ulaşmak.	-	-	+	-	-
Yazar iş birlikleri ve ortak anahtar kelime oluşumları gibi bulgulara ulaşmak.	-	-	+	-	-
En etkin anahtar kelimelere (alanın sıcak noktaları) yönelik bulgulara ulaşmak.	-	-	+	0	-
Genel eğilimlere (amaç, yöntem, bulgu, sonuç, öneriler vb.) yönelik bulgulara ulaşmak.	-	-	-	+	0
Dokümanlara bağlı belirgin bir analiz süreci gerçekleştirmek.	+	+	+	+	0
Nitel bulgular içeren az sayıda dokümana ulaşmak.	+	-	-	0	0
İstatistiksel bulgular içeren dokümanlara ulaşmak.	-	+	0	0	0
Bulguları nitel bir şekilde tematik ya da kategorik olarak sergilemek.	+	-	-	0	0
Kullanılacak yöntemlerin ayrıntılarını içeren yazılı bir çalışma protokolü izlemek.	+	+	+	+	0
Dahil etme ve hariç tutma kriterleri belirlemek.	+	+	+	+	0
Konunun özetini sunar veya genel bir bakış açısı sağlar.	-	-	-	0	+
Eleştirel bir çalışma olarak planlamak.	-	-	-	0	0
Araştırma süreci uzun zaman alır.	+	+	+	+	0
Saygın ve belirli veri tabanları dikkate alınır.	+	+	+	+	0
Hipotez test etmeyi sağlar.	-	+	-	-	-
Yeni bir teori geliştirmeyi sağlar.	+	-	-	-	0
Araştırma sürecinde ön yargıları en aza indirmeye çalışır.	+	+	+	+	0
Geçerlik ve güvenilirliği artırıcı tedbirler gerektirir.	+	+	+	+	0
Araştırmacı ekibi tarafından yürütülür.	+	+	+	+	0

Meta-sentez (A), Meta-analiz (B), Bibliyometrik analiz (C), Betimsel içerik analizi (D), Geleneksel derlemeler (E), Genellikle tercih edilir (+), Genellikle tercih edilmez (-), Olabilir de olmaya bilir de (0)

Lisansüstü öğrencilerin bir araştırmanın parçası olarak ya da bağımsız bir derleme araştırması olarak literatür derlemesi sürecinde çok çeşitli zorluklarla yüzleştikleri söylenebilir. Bu anlamda literatür derlemesi, eğitime yeni başlayan eğitim araştırmacıları ya da lisansüstü öğrencileri için zorlayıcı, karmaşık ve zahmetli bir süreç olarak görülebilmektedir (Chen, Wang ve Lee, 2016). İlgili literatürde lisansüstü öğrencilerin APA'ya uygun rapor yazma ve verileri analiz etme (Çetin ve Dikici, 2014), literatürü gözden geçirme ve analiz etme (Kilinc, Karahalilöz ve Bektaş, 2020), literatürü inceleme ve veri tabanlarını kullanma (Akbulut, Çepni ve Şahin, 2013) süreçlerinde sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca lisansüstü öğrencilerin karşılaştıkları en zorlu yazma görevlerinden birinin literatür derlemesi olduğuna dikkat çekilmektedir (Badenhorst, 2018; Daniel, 2022). Benzer şekilde Kaminstein (2017) lisansüstü öğrencilerinin bir literatür derlemesi yazma göreviyle karşı karşıya kaldıklarında genellikle çok endişe duyduklarına dikkat çekmektedir. Bu yüzden SLD ve SOLD'ler ile ilgili ders, eğitim, kurs veya seminerler lisansüstü

öğrencilere derleme türleri ve süreçleri hakkında bilgi ve deneyim kazanmaları açısından katkı sağlayacaktır. Bu konuda Gülmez, Özteke ve Gümüş (2021) Türkiye’de gerçekleştirilen eğitim araştırmalarının genel eğilimlerini ve içeriğini gösteren SLD’lerin sınırlı olduğuna dikkat çekmektedirler. Ayrıca Gülmez ve diğerleri (2021) SLD’lerin meta-analiz veya betimsel içerik analizi ile sınırlı kaldığını belirtmektedir. Mevcut araştırma sayesinde lisansüstü öğrenciler meta-analiz ve betimsel içerik analizinin yanı sıra meta-sentez ve bibliyometrik analiz yöntemleri konusunda bilgi ve deneyim sahibi olacaklardır. Son olarak araştırmacıların bibliyometrik analize ilişkin kazanacağı bilgi ve deneyimler TÜBİTAK “2219-Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı” ve “2214-A Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programı” başvurularında en etkili ülke, yazar ve kurum arayışlarını daha nitelikli hale getirecektir.

Bu araştırmanın amacı çevrim içi KUSLİK eğitiminin doktora öğrencilerinin SLD ve SOLD yaklaşımları, yöntemleri ve süreçlerine yönelik algılarını incelemektir. Araştırmanın problem cümlesi ise “çevrim içi KUSLİK eğitiminin doktora öğrencilerinin sistematik ve sistematik olmayan literatür derleme yaklaşımları, yöntemleri ve süreçlerine yönelik algılarına yansımaları nasıldır?” şeklindedir. Bu problem kapsamında araştırmanın alt problemleri aşağıda verilmiştir.

Doktora öğrencilerinin sistematik literatür derlemelerine yönelik tecrübe durumları nasıldır?

Doktora öğrencilerinin Kuramdan Uygulamaya Sistematik Literatür İnceleme Kursu eğitimi öncesinde ve sonrasında literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin algıları nasıldır?

Doktora öğrencilerinin Kuramdan Uygulamaya Sistematik Literatür İnceleme Kursu eğitimi öncesinde ve sonrasında literatür derlemesine yönelik öz-yeterlik algıları nasıldır?

Doktora öğrencilerinin Kuramdan Uygulamaya Sistematik Literatür İnceleme Kursu eğitimi öncesinde ve sonrasında derlemelere ve derleme yöntemlerinin özelliklerine ilişkin algıları nasıldır?

YÖNTEM

Mevcut araştırmada doktora öğrencilerinin çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrasındaki algılarının incelenmesi amaçlandığından dolayı nitel betimsel bir araştırma olarak planlanmıştır. Bir müdahaleyi geliştirmeden önce nitel betimsel bir çalışma gerçekleştirilmenin faydalı görülmesi (Turale, 2020) araştırmanın betimsel bir nitel araştırma olarak planlanmasını sağlamıştır. Ayrıca nitel betimsel çalışmalarda katılımcıların belirlenen olguyu deneyimlemiş olmalarının, araştırmacıyla iletişim kurabilmelerinin ve deneyimlerini anlatmalarının önemli (Magilvy ve Thomas, 2009) görülmesi mevcut araştırmanın betimsel bir nitel araştırma olarak planlanmasında etkili olmuştur. Bu anlamda nitel betimsel araştırmaların amacı, olayların kapsamlı bir özetini sunmaktır (Sandelowski, 2000).

Çalışma Grubu

Araştırmada katılımcı seçiminde birden fazla örnekleme yaklaşımı dikkate alınarak karma örnekleme yaklaşımından yararlanılmıştır. Öncelikle kriter örnekleme göre kriterler oluşturulmuş (Mertens, 2010) ve bu kriterlere göre başvurular alınmıştır. Daha sonra katılımcılar arasındaki çeşitliliği en üst düzeye çıkarma için başvurular içinden maksimum çeşitlilik örnekleme (Mertens, 2010) ile katılımcıların çeşitlilik göstermesine dikkat edilmiştir. Kriter örnekleme göre birinci kriter olarak katılımcıların eğitim alanında doktora programlardan birine kayıtlı olmaları ve ikinci kriter olarak ders aşamasını tamamlamış olmaları gözetilmiştir. Böylelikle ders aşamasını tamamlayarak bilimsel alt yapısı belirli düzeye ulaşan doktora öğrencilerinin SLD yöntemlerini daha iyi kavrayacağı düşünülmektedir. Üçüncü kriter olarak başvuru yapan doktora öğrencilerinin bağlı oldukları üniversite veri tabanlarına uzaktan erişim yapabiliyor olmalarına, internet ve bilgisayar imkanlarına sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Çevrim içi eğitimin önemli bir bölümünün veri tabanları üzerinden yapılacak alıştırmalara dayanmasından dolayı veri tabanlarına erişim imkânı araştırma sürecindeki önemli kriterlerden bir diğeridir. Diğer taraftan maksimum çeşitliliği sağlamak için başvurular içinden katılımcıların farklı anabilim dallarında öğrenciler olmaları, cinsiyet dağılımının dengeli olması, farklı üniversitelerden ve coğrafi bölgelerden katılım göstermelerine

dikkat edilmiştir. Araştırma kapsamında verilecek eğitime toplamda 57 başvuru olmuştur. Sonuç olarak araştırmaya kriter ve maksimum çeşitlilik örnekleme göre eğitimde doktora programına kayıtlı 14 doktora öğrencisi katılmıştır. Böylece katılımcıların kayıtlı oldukları programlar; ilköğretim matematik öğretmenliği (1), sınıf öğretmenliği (2), fizik öğretmenliği (1), eğitim programları ve öğretim (2), fen bilgisi öğretmenliği (5), eğitim yönetimi (1), İngiliz dili eğitimi (1) ve özel eğitimden (1) oluşmaktadır. Katılımcılar üniversitelere göre Başkent Üniversitesi (1), Gazi Üniversitesi (2), Marmara Üniversitesi (1), Anadolu Üniversitesi (1), Balıkesir Üniversitesi (1), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (2), Mersin Üniversitesi (1), Hacettepe Üniversitesi (2), Gaziantep Üniversitesi (1), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (1), Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (1) şeklinde bir dağılım göstermiştir. Katılımcıların 8'i kadın ve 6'sı erkektir.

Bağlam ve Uygulama Süreci

KUSLİK eğitimi beş gün (6- 10 Eylül 2021) sürmüştür. Eğitim süreci çevrim içi gerçekleştirilmiştir. Eğitimler SLD'ler ve SOLD'ler konusunda bilgiye, beceriye ve bilimsel dokümanlara sahip olan yetkin 11 öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca teknik ve teknolojik destek vermek üzere iki yardımcı personelde eğitim sürecinde hazır bulunmuştur. KUSLİK eğitimi sürecinin etkinlik detayları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. KUSLİK Eğitimi Süreci

KUSLİK Eğitim İçeriği	
Derleme Süreci	1* (T**) Etkinliğin temel amacı, sürecin işleyişi, teorik ve uygulama derslerinde neler yapılacağı üzerine genel bilgiler
	2 (T***) Bilimsel araştırma yaklaşımlarına ve yöntemlerine genel giriş, birincil veri kaynakları, ikincil veri kaynakları, doküman türleri, anahtar kelimeler, önemli veri tabanları
	3 (T) Literatür derleme, sistematik olmayan literatür derleme, sistematik literatür derleme, araştırma raporunda literatür derleme bölümü, kuramsal ve kavramsal çerçeve
	4 (U) Veri tabanlarının tanıtımı, sistematik literatür derleme sürecinde veri tabanlarının kullanımı, saygın ulusal ve uluslararası veri tabanları, veri tabanlarında katalog tarama
	5 (U) Arama motoru (başlık, özet, anahtar kelimeler vb.), yardımcı arama karakterleri [yıldız (*), çift tırnak ("..")], mantıksal operatörler (AND, OR, NOT), kesme özelliği (* veya #), zorunlu (?) ve seçenekli (*) joker karakter
Betimsel İçerik Analizi	1 (T) Betimsel içerik analizinin kuramsal temelleri, genel amaçları, dahil etme ve hariç tutma kriterleri, içeriklerin kodlama süreci, veri kaynaklarının seçimi, veri tabanlarının seçimi
	2 (U) Veri tabanlarında uygulamalı olarak doküman tarama, örnek makaleler üzerinden kodlamalar gerçekleştirme, içerik analizinde bulgulara ulaşma süreci
	3 (U) Katılımcılar çizelge ile yayımlanma yılı, amaç, yöntem/desen, örneklem, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi, ele alınan konu alanı, en önemli sonuç ve en önemli önerileri raporlama
	4 (T) Betimsel içerik analizinde geçerlik ve güvenilirlik, ön yargıların doküman seçim kriterleri üzerindeki etkileri, dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin titizliği, kodlama süreçleri
	5 (T) Betimsel içerik analizinde raporlama süreci, örnek makaleler üzerinden araştırma raporunun giriş, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinin incelenmesi
Meta-sentez	1 (T) Meta sentezin kuramsal temelleri, meta-sentezin özellikleri, meta sentez, meta etnografi ve meta çalışma kavramları, diğer sistematik literatür derleme yöntemlerinden farkı
	2 (U) Veri tabanlarında uygulamalı olarak doküman tarama, seçilen çalışmaların çözümlenmesi, örnek nitel makaleler üzerinden temalara ulaşma, temaları dönüştürme, temalar çerçevesinde ulaşılan bulguların sentezlenmesi
	3 (U) Eğitim rehberliğinde meta-sentez çözümleme süreci, seçilen çalışmaların çözümlenmesi, örnek nitel makaleler üzerinden temalara ulaşma, temaları dönüştürme, temalar çerçevesinde ulaşılan bulguların sentezlenmesi

KUSLİK Eğitim İçeriği

	4 (T)	Meta sentezde geçerlik ve güvenilirlik, dâhil etme ve hariç tutma kriterleri, dokümanların seçim kriterleri, çözümleme ve ortak temalara ulaşma süreci, kodlayıcılar arası tutarlılık
	5 (T)	Meta sentezde raporlama süreci, örnek makaleler üzerinden araştırma raporunun giriş, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinin incelenmesi
Meta-analiz	1 (T)	Meta-analizin kuramsal temelleri, diğer sistematik literatür derleme yöntemlerinden farkı, etki büyüklüğü hesaplamaları, genel etki hesaplaması, güven aralığı hesaplaması, Hedges ve Cohen etki büyüklüğü hesaplamaları
	2 (U)	Meta-analiz sürecinde hipotezin belirleneceği, dahil etme ve hariç tutma kriterleri, nicel bulguların birleştirilmesi, etki büyüklüğü hesaplama, CMA yazılımı ile örnek meta-analiz uygulaması
	3 (U)	Eğitmen rehberliğinde çalışmaları belirleme, CMA yazılımı ile her bir çalışmaya özgü etki büyüklüğü hesaplama, heterojenite ve genel etkiyi hesaplama
	4 (T)	Meta analizde geçerlik ve güvenilirlik, dâhil etme ve hariç tutma kriterleri, çalışmaların ayırt edilmesi ve seçilmesi, sabit-etki veya rassal-etkiler, duyarlılık analizi, heterojenite testi, birleştirilmiş bulguların güven aralığı
	5 (T)	Meta analizde raporlama süreci, örnek makaleler üzerinden araştırma raporunun giriş, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinin incelenmesi
Bibliyometrik Analiz	1 (T)	Bibliyometrik analizin kuramsal temelleri, bibliyometrik analizin özellikleri, diğer sistematik literatür derleme yöntemlerinden farkı, atıf analizi, ortak yazarlık analizi, ortak atıf analizi, ortak anahtar kelime oluşumları
	2 (U)	Eğitmen rehberliğinde VOSviewer görselleştirme yazılımının uygulamalı olarak tanıtılması, Web of science veri tabanından örnek katalog tarama gerçekleştirilmesi, katalog tarama çıktılarının kaydedilmesi, çıktıların VOSviewer ile görselleştirilmesi
	3 (U)	Katılımcıları bağımsız olarak VOSviewer görselleştirme yazılımı ile uygulama yapması, Web of science veri tabanından örnek katalog taraması, katalog tarama çıktılarının kaydedilmesi, çıktıların VOSviewer ile görselleştirilmesi
	4 (T)	Bibliyometrik analizde geçerlik ve güvenilirlik, dâhil etme ve hariç tutma kriterleri, görselleştirme yazılımının kullanılması (en az doküman sayısı, en az atıf sayısı kriterlerinin seçimi ve nedenleri), örneklem sayısı (doküman sayısı)
	5 (T)	Bibliyometrik analizde raporlama süreci, örnek makaleler üzerinden araştırma raporunun giriş, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinin incelenmesi

*Dersler, **Teorik, ***Uygulama

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak doktora öğrencilerinin derlemeler ile ilgili algılarını ortaya çıkarmak için açık uçlu sorular ve derleme yaklaşımlarının özelliklerini belirlemeye yönelik "Anlam Çözümleme Tablosu (AÇT)" içeren bir anket formu kullanılmıştır. KUSLİK eğitiminin doktora öğrencileri üzerindeki yansımalarını belirlemek amacıyla geliştirilen açık uçlu sorular katılımcılara hem eğitim öncesinde hem de eğitim sonrasında yöneltilmiştir. Açık uçlu sorular; araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin daha önce derleme yaklaşımları hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olma durumlarını, literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin algılarını, literatür derlemeye yönelik öz-yeterlik algılarını, sistematik ve sistematik olmayan derleme algılarını, sistematik derleme yöntemlerine ilişkin algılarını incelemeye yönelik oluşturulmuştur. Anket formunun ikinci bölümünde yer alan AÇT ise derleme terimlerinin ve kavramlarının anlamsal özelliklerini ortaya çıkarmaya yönelik anlamlı bilgiler sağlamak amacıyla (Amer, 2018) kullanılmıştır. Ayrıca AÇT'ler kavramlar arasındaki ilişkilerin öğretilmesinde de etkili araçlardan biri olmasından (Nichols ve Rupley, 2004) dolayı tercih edilmiştir. Ek olarak anlam çözümlemede bir kavramın karmaşık olan anlamı, en basit özellik birimlerinin bir araya getirilmesiyle daha anlaşılır ifade edilebilmektedir (Amer, 2018). Böylece araştırmada katılımcılardan SLD yöntemlerinin ayırt edici ve ortak

özelliklerini ifade etmeleri için AÇT hazırlamaları istenmiştir. AÇT üzerinde sadece SLD yöntemlerinin isimleri verilmiş olup, katılımcılardan özellikleri yazmaları ve bu özelliklerin hangi SLD yöntemi ya da yöntemlerine ait olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Açık uçlu sorular ve AÇT'den oluşan anket formunun son hali Ek.1'de verilmiştir.

Verilerin Analizi

KUSLİK eğitimi çevrim içi bir eğitim olmasından dolayı anket formu eğitim öncesi ve sonrasında e-mail ile katılımcılara iletilmiştir. Katılımcılar eğitim öncesi ve sonrasında anket formunda yer alan açık uçlu soruları ve AÇT'yi doldurduktan sonra e-mail aracılığıyla araştırmacıya göndermişlerdir. Analiz sürecinde araştırmacı tüm cevapları tek tek incelemiştir. Katılımcı cevaplarının kalitesi kontrol edilirken tekrarlayan veya soruyla ilgisiz olan yanıtlar silinmiştir. Bu süreçte bağımsız bir araştırmacı silinen ilgisiz açıklamaları orijinal gönderiyle kontrol etmiştir. Bu sayede önyargılı ya da konuyla ilgili olma olasılığı olan verilerin silinmiş olma ihtimalinin önüne geçilmiştir. Analiz sürecinde, nitel betimsel araştırmaya uygun olarak, önceden var olan herhangi bir kodlama sistemi kullanılmamıştır (Sandelowski, 2000). Hem açık uçlu sorular hem de AÇT'lerden elde edilen veriler tümevarımsal içerik analizine tabi tutulmuştur (Liu, 2016; Thomas, 2006). Kodlama sürecinin amacı, metinsel veriden anlam çıkarmak, onu metin veya görüntü bölümlerine bölmek, bölümleri kodlarla etiketlemektir (Creswell, 2012). Böylece araştırmanın amacına bağlı kalarak araştırmacı yazar katılımcılardan elde edilen görüşlerin ilk okumasını gerçekleştirmiş, daha sonrasındaki ikinci okumada ilk kodlamaları gerçekleştirmiştir. Araştırmacı yazar üçüncü okumada kodları belirginleştirerek kodlama sürecini sonlandırmıştır. Tümevarımsal kodlama süreci ile ortaya çıkan kodlar okuyucuların anlayacağı bir şekilde sergilenmiştir. Bazı bulgular kod düzeyinde sergilenirken, bazı bulgular ortaya çıkan kodlar arasında mantıksal ilişkiler kurulabildiği için kategorileştirilmiştir. Örneğin katılımcıların derlemelerin gerekliliğine ve sistematik derlemelerin özelliklerine ilişkin görüşleri kodlar (özellikler) verilerek sergilenmiştir. Diğer taraftan katılımcıların sistematik ve sistematik olmayan derlemelere yönelik görüşlerinden elde edilen veriler ise kategorileştirilerek sergilenmiştir.

Araştırma Niteliği

Katılımcıların kimliklerini ifşa etmemek için katılımcılar kısaltmalarla temsil edilmiştir. "Ö-K" kısaltmasında "Ö" harfi uygulama öncesi süreci temsil ederken, "K" harfi katılımcı kısaltmasını ifade etmektedir. Benzer şekilde "S-K" kodlarında "S" harfi uygulama sonrası süreci temsil ederken, "K" harfi katılımcı kısaltmasıdır. Araştırmada katılımcıların kimliğini açığa çıkararak herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Araştırma verileri "2237-A Bilimsel Eğitim Etkinlikleri Desteği" programı kapsamında 6-10 Eylül 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen KUSLİK eğitimlerine katılan katılımcılardan gönüllülük esasına göre elde edilmiştir. Araştırma niteliğini arttırmaya yönelik olarak; bulguların benzer çalışma gruplarına uygulandığında aktarılabilirliğini sağlamak için araştırma süreci, katılımcıların seçimi, verilerin analiz edildiği süreçler detaylı olarak açıklanmıştır. Araştırmada ortaya çıkan kodlara ilişkin bazı katılımcı ifadeleri doğrudan verilerle okuyucuların kodlarla ilişki kurabilmeleri kolaylaştırılmıştır. Ayrıca katılımcıların sorulara vermiş oldukları yanıtların geçerliliğini arttırmak için veri toplama araçları uygulandıktan sonra eklemek istedikleri ya da değiştirmek istedikleri düşüncelerinin olup olmadığı sorulmuştur.

Araştırmanın Etik İzinleri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen ve Mühendislik Bilimleri Etik Kurulu

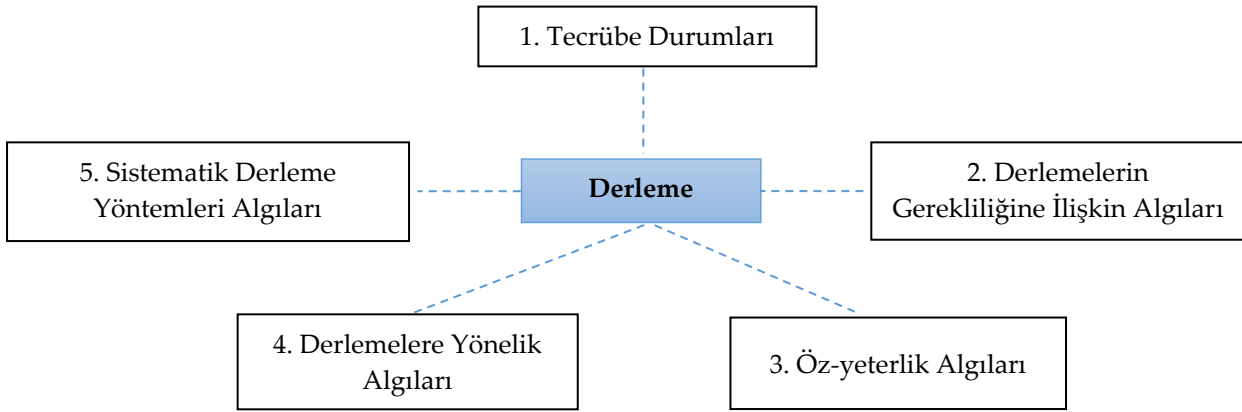
Etik değerlendirme kararının tarihi: 26.12.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 29.12.2022-2239

BULGULAR

Bu bölümde Çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrasında katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu kapsamda katılımcıların derleme konusunda tecrübe durumlarına, literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin algılarına, literatür derlemesine yönelik öz-yeterlik algılarına, sistematik ve sistematik olmayan

derlemelere ilişkin algılarına ve son olarak sistematik derleme yöntemlerinin özelliklerine ilişkin algılarına yer verilmiştir. Bulgular Şekil 1’de verilen alt başlıklara göre sergilenmiştir.

Şekil 1. Bulguları Temsil Eden Zihin Haritası

Tecrübe Durumları

Katılımcıların çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde tecrübe durumları belirlenmiş ve Tecrübesi Olmayan, Kısmen Tecrübesi Olan ve Tecrübesi Olan kategorilerine ulaşılmıştır.

Tecrübesi Olmayan

Eğitime katılan katılımcıların daha önce derleme yaklaşımları hakkında bilgi ve tecrübe sahibi (eğitim, ders veya seminere) olup olmama durumları incelenmiştir. Bu kapsamda katılımcılardan bazıları (Ö-K1, ÖK-2, ÖK-3, ÖK-4, ÖK-5, ÖK-8, ÖK-10) doğrudan sistematik literatür derleme yaklaşımlarını temel alan betimsel içerik analizi, meta-analiz, meta-sentez, bibliyometrik analiz yöntemlerine ilişkin bir eğitim, ders veya seminer almadıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Hayır. Literatür tarama yaklaşımlarına ilişkin herhangi bir eğitime katılmadım. (Ö-K2)

Hayır. Daha önce literatür tarama yaklaşımları hakkında bir eğitim, ders vb. katılmadım. (Ö-K4)

Daha önce literatür tarama yaklaşımları hakkında bir eğitim ders ya da semir almadım. (Ö-K5)

Kısmen Tecrübesi Olan

Derleme yaklaşımları ile ilgili olarak bazı katılımcılar; meta-analiz dersi, seminer dersi, bilimsel araştırma yöntemleri dersi, istatistik ve kütüphane hizmetlerinin sunduğu içerikler kapsamında literatür derlemesi, veri tabanları, anahtar kelime seçme gibi başlıklardan oluşan kısa süreli eğitimler aldıklarını belirtmişlerdir (Ö-K6, Ö-K7, Ö-K9, Ö-K11, Ö-K12, Ö-K13, Ö-K14). Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Daha önce literatür tarama yaklaşımları hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olduğum bir eğitim, ders veya seminere katıldım. Araştırma yöntemleri dersinde kısaca hangi veri tabanlarının var olduğu key word ün (anahtar kelimeleri kastediyor) araştırma için önemi gibi daha yüzeysel bilgiler yer alıyordu. ProQuest veri tabanının kullanımına ilişkin bir seminer aldım. (Ö-K7)

Literatür tarama yaklaşımları konusuna özgü bir eğitim, ders ya da seminere daha önce katılmadım. Yüksek lisans ve doktora ders döneminde bilimsel araştırmaya yönelik derslerde yüzeysel olarak değinilen bilgiler dışında bir eğitim almadım. (Ö-K11)

Evet, bilgilendirme amaçlı kütüphanenin verdiği online kısa süreli ProQuest üzerineydi ancak çok kısa ve dar kapsamlı idi. (K13)

Tecrübesi Olan

Diğer taraftan katılımcılar arasında sadece bir katılımcı meta-analiz yöntemine ilişkin bilgi ve tecrübe sahibi olduğuna yönelik açıklamalar yapmıştır. Bu katılımcının görüşü aşağıda verilmiştir.

Evet, 2020- 2021 eğitim öğretim döneminde meta analiz ile ilgili bir yüksek lisans dersine misafir öğrenci olarak katıldım. Sistematik derlemenin ne olduğu, meta analizin diğer sistematik analizlerden farkının ne olduğu, meta analizin işlem basamaklarını, etki değerinin ne olduğu ve yayın yanlılığı gibi içerikleri hatırlıyorum fakat uygulama yapıldığı derslere katılamadım. Dersten önce ise yine meta analiz ile ilgili bir sunuma katılmıştım. Sunum içeriğinden etkilendiğim için dersi almaya karar vermiştim. (Ö-K9)

Derlemelerin Gerekliliğine İlişkin Algılar

Çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrasında katılımcıların literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin algıları çeşitlilik göstermektedir. Tablo 3'te katılımcıların KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrası literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin algılarından elde edilen bulgular verilmiştir.

Tablo 3. Eğitim Öncesi ve Sonrası Literatür Derlemelerinin Gerekliliğine İlişkin Algılar

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Eğitim Öncesi	Konunun hangi boyutlarıyla ele alındığı görme.	Ö-K2, Ö-K3, Ö-K4, Ö-K6, Ö-K7, Ö-K8, Ö-K9, Ö-K11, Ö-K12, Ö-K13, Ö-K14
	Çalışmanın alana nasıl katkı sağlayacağını anlama.	Ö-K2, Ö-K4, Ö-K5, Ö-K8, Ö-K10, Ö-K11, Ö-K13
	Konunun özgün yönlerini ortaya koyma.	Ö-K2, Ö-K4, Ö-K5, Ö-K8, Ö-K10, Ö-K11, Ö-K13
	Araştırma boşluğunu görme.	Ö-K2, Ö-K4, Ö-K5, Ö-K8, Ö-K10, Ö-K11, Ö-K13
	Konunun kavramsal veya kuramsal yapısını oluşturma.	Ö-K10, Ö-K11, Ö-K13, Ö-K14
	Güncel çalışmalara ulaşma.	Ö-K1, Ö-K11
	Farklı araştırmacıların bakış açılarını görme.	Ö-K1, Ö-K12
	Farklı araştırmalarda ulaşılan sonuçları görme.	Ö-K2, Ö-K9
	İlgili konudaki bilgi derinliğini arttırma.	Ö-K8, Ö-K11
	Çalışmanın gerekçesini oluşturma.	Ö-K10, Ö-K11
	Bilimsel araştırmanın niteliğini arttırma.	Ö-K1
	Araştırmanın sınırlarını çizme.	Ö-K2
	Konunun önemini ortaya koyma.	Ö-K3
	Bilimsel bir araştırma yapma.	Ö-K5
Eğitim Sonrası	Araştırma konusunda daha önce neler yapıldığını görme.	S-K3, S-K4, S-K5, S-K8, S-K9, S-K11
	Araştırma sorusuna çözüm aranıp aranmadığını görme.	S-K7, S-K8, S-K9, S-K11, S-K13, S-K14
	Araştırma konusuyla ilgili boşlukları görme.	S-K4, S-K5, S-K10, S-K11
	Araştırma konusunda üzerinde durulan boyutları görme.	S-K4, S-K5, S-K10, S-K11
	Araştırılacak konunun gidişatına yön verme.	S-K3, S-K6, S-K12
	Araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturma.	S-K8, S-K10, S-K11
	Araştırmanın yöntemini şekillendirme.	S-K8, S-K13, S-K14
	Alana katkısını açıklama.	S-K5, S-K8, S-K9
	Araştırmanın özgünlüğünü ortaya koyma.	S-K9, S-K11, S-K13
	Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturma.	S-K6, S-K11
	Araştırma gerekçesini oluşturma.	S-K4, S-K6
	Araştırmanın tartışma bölümünü raporlama.	S-K6, S-K8
	Araştırma konusuyla ilgili genel eğilimleri görme.	S-K3, S-K11
	Araştırmanın bulgularını oluşturma.	S-K8, S-K13
	Güncel çalışmalara ulaşma.	S-K1
	Farklı bilim insanlarının yaklaşımlarını öğrenme.	S-K1
Araştırma konusuna başlangıç noktası oluşturma.	S-K2	

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
	Araştırma konusunda yapılması gerekenleri görme.	S-K2
	Araştırma konusunda önemli hususları görme.	S-K2
	Diğer araştırmalarda ne tür sonuçlara ulaşıldığını görme.	S-K2
	Araştırmanın önemini görme.	S-K6
	Araştırma sonuçlarını ifade etme.	S-K13

Tablo 3'teki bulgulara göre eğitim öncesinde katılımcıların literatür derlemesi yapmak zorunda olup olmadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde katılımcıların tamamı (Ö-K1, Ö-K2, Ö-K3, Ö-K4, Ö-K5, Ö-K6, Ö-K7, Ö-K8, Ö-K9, Ö-K10, Ö-K11, Ö-K12, Ö-K13, Ö-K14) araştırmacıların araştırmasını yaparken mutlaka detaylı ve titiz bir şekilde literatür derlemesi yapması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Katılımcılar literatür derlemesinin gerekliliğini ise daha önce konunun hangi boyutlarıyla ele alındığı görme, çalışmanın alana nasıl katkı sağlayacağını anlama, araştırmanın özgün yönlerini ortaya koyma veya araştırmanın hangi boşluğu dolduracağına dikkat çekme, araştırma konusunun kavramsal veya kuramsal alt yapısını oluşturma, güncel çalışmalara ulaşma, farklı araştırmacıların yaklaşımlarını / bakış açılarını görme, konu hakkında daha önce farklı araştırmacılar tarafından ulaşılan sonuçları görme, ilgili konudaki bilgi derinliğini arttırma, çalışmanın gerekçesini oluşturma, araştırmanın niteliğini arttırma, araştırmacının kendi araştırmasının sınırlarını çizmesini sağlama, konunun önemini ortaya koyma ve bilimsel bir araştırma yapma şeklinde açıklamaya çalışmışlardır. Bu konudaki katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Bir araştırmacı herhangi bir konuda bilimsel çalışma yapmaya karar verdiğinde, ilgili konuda ne kadar bilgi sahibi olursa olsun, detaylı bir literatür taraması yapmak zorundadır. Bilimsel bilginin hızlı bir şekilde arttığı günümüzde özellikle güncel çalışmalara ulaşma konusunda oldukça önemli olan literatür taraması aynı zamanda konuya farklı bilim insanlarının yaklaşımlarını da öğrenmemize katkı sağlayarak gerçekleştireceğimiz bilimsel çalışmanın niteliğini arttıracaktır. (Ö-K1)

Evet. Çünkü araştırmacı, araştırma yapacağı konu hakkında kendisinden önce elde edilmiş bilgileri bilerek, bu bilgilerin farkında olarak araştırmasının temelini oluşturmalı, araştırmasını bu temel üzerine inşa etmelidir. Literatür taraması yapmadan hareket etmesi durumunda yapılmış bir araştırmayı tekrar etme ihtimali bulunabilir. Ayrıca araştırmanın alana katkısının ne olacağı da yine literatür taramasından elde edilecek bilgilerle belirlenecektir. Bu sebeple araştırma yapmanın ilk adımı literatür taraması olmalıdır. (Ö-K4)

Evet zorundadır. Alanda bilinen ve bilinmeyenler hakkında bilgi sahibi olmak için, alanda yapılan araştırmaları inceleyip araştırma boşluğunu tespit edip o boşluğu doldurmaya katkı sağlamak için gerekli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, araştırmacı araştırdıkça ilgili konuda ufku genişleyeceği için belki de yapmak istediği araştırmayı da daha farklı bir boyutta inceleyecektir. (Ö-K8)

Eğitim sonrasında katılımcıların tamamı (S-K1, S-K2, S-K3, S-K4, S-K5, S-K6, S-K7, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11, S-K12, S-K13, S-K14) araştırmacının araştırmasını yaparken mutlaka detaylı ve titiz bir şekilde literatür derlemesi yapması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Diğer taraftan katılımcılar araştırmacıların yapmak zorunda olduğu literatür derlemesinin nedenini; araştırma konusuyla ilgili daha önce neler yapıldığını görme, araştırma sorusuna ya da problemine yönelik daha önce çözüm aranıp aranmadığını görme, araştırma konusuyla ilgili boşlukları ve üzerinde durulan boyutları görme, araştırılacak konunun gidişatına yön verme, araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturma, araştırmanın yöntemini şekillendirme, araştırmanın alana nasıl katkı sağlayacağını açıklama, araştırmanın özgünlüğünü ortaya koyma, araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturma, araştırmanın gerekçesini oluşturma, araştırmanın tartışma bölümünü raporlama, araştırma konusuyla ilgili genel eğilimleri görme, araştırmanın bulgularını oluşturma, güncel çalışmalara ulaşma, farklı bilim insanlarının yaklaşımlarını öğrenme, araştırma konusuna başlangıç noktası oluşturma, araştırma ile ilgili yapılması gerekenleri görme, araştırma konusu ile ilgili önemli hususları fark etme, diğer araştırmalarda ne tür sonuçlara ulaşıldığını görme, araştırmanın önemini ortaya çıkarma ve araştırma sonuçlarını ifade etme şeklinde açıklamalarda bulunmuşlardır. Bu konudaki bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Literatür taraması yapmak bir araştırmanın araştırma konusunun başlangıç noktasıdır. Gerçekleştirilmesi düşünülen araştırma kapsamında, yapılması planlananlar neler ve önemli hususlar neler bunlar hakkında bilgi sağlayacaktır. Diğer araştırmacıların araştırılması düşünülen konuya dair elde ettikleri her bir sonuç bizim çalışmamızın seyrini, içeriğini, yöntemini ve kapsamını belirleme açısından önemlidir. (S-K2)

Elbette, hem alan yazından haberdar olmak için hem de aynı araştırmayı özel bir sebebi yoksa tekrarlamamak için mutlaka literatür taraması yapılmalıdır. Ayrıca yapılan literatür taramasının niteliğine göre araştırmacı araştırma sorusunu güncelleyebilir ve daha iyi şekillendirebilir. Alan yazına daha nitelikli katkı sağlayabilir. (S-K9)

Bir araştırma için literatür taraması kesinlikle gereklidir. Çünkü; literatür taraması ile birlikte kuramsal ve kavramsal çerçeve ortaya koyulur. Böylelikle, özellikle konu hakkında bilgi sahibi olmayan olsa bile bir derinliğe sahip olmayan okuyucuya araştırma kapsamındaki içerik tanıtılır. Araştırma probleminin, literatür taraması sonucunda ortaya konulması beklenir... Bu kursta öğrendiğimiz sistematik derleme sayesinde, bir alanda ya da disiplinde genel eğilimin, trendin takibi için yine literatür taramasına ihtiyaç vardır. Yine araştırmanın önemini ve literatürdeki boşluğun belirlenmesinde literatür taraması kullanılmaktadır...Bu nedenle literatür taraması sayesinde popüler konular görülebilir. (S-K11)

Öz-yeterlik Algıları

KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrasında katılımcıların derlemelere yönelik öz-yeterlik algıları Yeterli Olmadığını Hissedenler, Kısmen Yeterli Hissedenler ve Yeterli Hissedenler olmak üzere üç kategoride sergilenmiştir. Katılımcıların KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrasında derlemelere yönelik öz-yeterlik algılarındaki değişimler aşağıda verilmiştir.

Eğitim Öncesi Yeterli Olmadığını Hissedenler

Eğitim öncesinde bazı katılımcılar (Ö-K2, Ö-K5, Ö-K9, Ö-K10, Ö-K12, Ö-K13) derleme yapmaya yönelik olarak doğrudan kendilerini yeterli görmediklerini ifade eden açıklamalarda bulunmuşlardır. Bu katılımcılardan bazılarında ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Sistematik derleme konusunda yetersiz olduğumu düşünüyorum. Bu durumun çalışmalarımın daha yavaş ilerlemesine neden olduğuna inanıyorum. (Ö-K2)

Hayır yeterli hissetmiyorum. Araştırma yapacağım konuda ne kadar literatür tarasam da hep kaçırdığım eksik bir şeyler olduğunu düşünüyorum. Yeterince doğru ve kaliteli kaynaklara erişemediğimi düşünüyorum. (Ö-K5)

Kendimi yeterli hissetmiyorum. Doktora sırasında aldığım derslerde küçük projeler hazırladım ve literatür taramaları yaptım fakat işime yarayan kaynakların ya da bilgilerin tamamına ulaşabildiğimi düşünmüyorum. Anahtar kelime seçmek ve konu ile ilgili ilişkili literatür bulmak çok kolay değil. Hepsinin baştan sona okumaya bazen vakit olmuyor o yüzden ilgili literatürü kolayca bir yığın içinden bulmak lazım... Dersler sayesinde bir miktar toparlayabildim fakat tez yazacak kadar yeterli olduğumu sanmıyorum. (Ö-K12)

Eğitim Sonrası Yeterli Olmadığını Hissedenler

Eğitim sonrasında katılımcılardan bazılarının (S-K1, S-K8, S-K11) eğitim öncesinde kendilerini yeterli gördüklerini belirtmiş olmalarına rağmen KUSLİK etkinliğine dahil olduktan sonra yeterli olmadıklarını hissettikleri ve KUSLİK eğitimi ile daha iyi bir seviyeye geldiklerini ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu katılımcılara ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Literatür tarama konusunda yeterli düzeyde olmadığımı düşünsem de gereğinden fazla vakit ayırarak ilgili konuda yeterli sayıda bilimsel çalışmaya ulaşabileceğimi düşünüyordum. Bu kursa katıldıktan sonra süreç ilerledikçe yeterli olmadığımı hissettim. Süreç sonuna geldiğimizde farklı veri tabanlarında belirli bir konuda tarama yaparken nelere dikkat etmem gerektiğini detaylı bir şekilde öğrendiğimi, genel bir tekrar yaptıktan sonra literatür taraması konusunda kurs sonunda daha iyi bir seviyeye geldiğimi düşünüyorum. (S-K1)

Hissettiğimi düşünüyordum ancak eğitim sonrası yeterli olmadığımı gördüm. Eğitim sayesinde ise artık yeterli olduğumu düşünüyorum. EBSCO, WoS, Scopus gibi veri tabanlarında nasıl araştırma yapmamız gerektiğini, anahtar kelime seçimini ve yazımını öğrendik. Anahtar kelimenin yazım kurallarını öğrenmek çok verimli oldu. (S-K8)

Akademik yaşam süresince bir konuda yetti, bitti demek sanırım imkânsız. Çünkü sosyal bilimler birikimli olarak ilerliyor. Literatür taraması konusunda kendimi doktora danışmanım sayesinde günden güne geliştiriyorum. Düzenlemiş olduğunuz proje sayesinde kendimi tekrar yetersiz olarak hissetmek güzeldi. Çünkü her ne kadar literatür tarama konusunda genel bilgilere sahip olsam da sistematik literatür derlemesini duymuş olmakla birlikte bu konuda bilgi sahibi değildim. Şu an literatür derlemenin daha planlı ve belirli kriterler çerçevesinde daha etkili bir şekilde yapabileceği bilgisine sahip oldum. Bir adım daha ilerleme kaydettim. (S-K11)

Eğitim Öncesi Kısmen Yeterli Hissedenler

Diğer taraftan bazı katılımcılar (Ö-K1, Ö-K4, Ö-K7, Ö-K8, Ö-K11, Ö-K14) kendilerini genel olarak önceki bilgi ve deneyimlerine bağlı olarak yeterli hissetseler de “ancak”, “fakat”, “tam olmasa da” gibi ifadelerle kendilerini kısmen yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu katılımcılardan bazılarının ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Kendi alanımda gerçekleştirmeyi planladığım bilimsel çalışma için literatür taraması gerçekleştirebilirim. Fakat bunun her ne kadar yeterli olduğunu düşünsem de daha detaylı bir literatür taramasının gerçekleştirilebileceği düşüncesi hep aklımda soru işareti olarak bulunmaktadır. (Ö-K1)

Evet. Kendimi yeterli hissediyorum ancak eksik olduğum alan ve konular da mevcut. Yüksek lisans ve doktora yapma sürecimde aldığım derslerde, yüksek lisans tezimi yazmada, doktora tezimin yapılandırılma sürecinde ve yaptığım yayınlarda literatür taramasının nasıl yapılması gerektiğini öğrendiğimi düşünüyorum. (Ö-K4)

Tam yeterli hissetmesem de evet hissediyorum. İlgili veri tabanlarından nasıl araştırma yapacağımı, ulaşamadığım kaynaklara nasıl ulaşacağımı öğrendiğimi düşünüyorum. (Ö-K8)

Eğitim Sonrası Kısmen Yeterli Hissedenler

Eğitim sonrasında bazı katılımcılar (S-K10, S-K12) KUSLİK eğitimi ile farkındalık kazandığını ancak bu konudaki bilgi ve deneyimlerinin zamanla arttırması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu katılımcılardan bazılarının ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Tam anlamı ile yeterli hissetmiyorum. KUSLİK sayesinde birtakım şeyler belirdi ancak daha fazla uygulama ile kendimi geliştirmem gerektiğini düşünüyorum. (S-K10)

Bu seminer (KUSLİK etkinliğinden bahsediyor) öncesi açıklanan kavramlar hakkında meta analiz, meta sentez, bibliyometrik analiz gibi yöntemler hakkında fikrim yoktu ya da kitap tanımı kadar kısacık biliyordum. Seminer sırasında, özellikle yapılan uygulamalar ve uygulamalardan sonra yapılan tartışma ve açıklamaların bana çok faydası olduğunu düşünüyorum. Öğretilen bazı kısa yolların çok hayat kurtarıcı bilgiler olduğunu düşünüyorum. Fakat kendim uygulamaları ve bu bilgileri kullanmaya başladığımda kendimi daha yeterli hissedeceğimi düşünüyorum. (S-K12)

Eğitim Öncesi Yeterli Hissedenler

Eğitim öncesinde iki katılımcı (Ö-K3, Ö-K6) kendilerini derlemesi konusunda yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Bu katılımcılara ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Hem İngilizce hem Türkçe dili ile yazılan kaynaklara farklı platformlardan kolaylıkla erişip anlayabildiğim için yeterli hissediyorum. (Ö-K3)

Evet kendimi yeterli hissediyorum çünkü veri tabanlarını kullanabiliyorum. (Ö-K6)

Eğitim Sonrası Yeterli Hissedenler

Eğitim sonrasında bazı katılımcıların (S-K2, S-K3, S-K4, S-K5, S-K6, S-K7, S-K9, S-K13, S-K14) kendilerini derleme konusunda yeterli hissettiklerine dair açıklamalar yaptıkları belirlenmiştir. Bu katılımcılardan bazılarının ait görüşler aşağıda verilmiştir.

Almış olduğum eğitim sonrasında kendimi literatür derleme konusunda çok daha yeterli hissediyorum özellikle de sistematik bir şekilde literatürün nasıl taranması gerektiği, veri tabanlarını nasıl daha etkili bir şekilde kullanacağım bu hususlarda kapsamlı bilgiler edinmiş oldum. (S-K2)

Evet. KUSLİK projesinden önce eksiklerim olduğunu farkındaydım. Ancak bu proje ile aldığım eğitimlerde bilmediğim birçok detayı öğrenme fırsatı buldum. Mevcut yeterliliğimi çok daha üst noktalara çıkardığımı düşünüyorum. (S-K4)

Bu eğitimle birlikte daha da yeterli hissediyorum. Literatür tararken önemli noktalar kritik hamlelerin bilinmesi bu süreci kolaylaştırıyor. Literatür tararken nereden başlanır, önemli noktalar nelerdir öğrendiğim için daha güvenle tarayabileceğimi düşünüyorum. (S-K5)

Bu eğitimden sonra daha yeterli hissediyorum. Çünkü artık sadece sistematik ve sistematik olmayan literatür taramasını ayırt etmekle kalmayıp sistematik literatür derleme yöntemleri (Betimsel içerik analizi, Meta-sentez, Meta-analiz, Bibliyometrik analiz) hakkında bilgi sahibi oldum. (S-K9)

Kurs başlamadan önce gerçekten ihtiyaç duyuyorum ve yeterli hissetmiyordum. Bu muhteşem kurs sayesinde daha yeterliyim ancak kendimi bu değerli kurs ışığındaki bilgilerle geliştirmem gerekli. (S-K13)

Derlemelere Yönelik Algılar

Eğitim öncesinde katılımcılardan bazıları (Ö-K3, Ö-K7, Ö-K12) sistematik ve sistematik olmayan literatür derlemeleri arasındaki farklılıklara yönelik herhangi bir açıklama yapmamıştır. Diğer taraftan bazı katılımcıların (Ö-K4, Ö-K6) sistematik literatür derlemesini açıklamaya çalışırken, sistematik olmayan literatür derlemesine ilişkin herhangi bir açıklama yapmadıkları belirlenmiştir. Bazı katılımcılar (Ö-K5, Ö-K8, Ö-K11) ise sistematik literatür derlemesi ile sistematik olmayan literatür derlemesi arasındaki farklılıklarla ilgili emin olmadıklarını ve tahmini olarak açıklamalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların sistematik ve sistematik olmayan literatür derlemelerine ilişkin algıları Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Eğitim Öncesi Sistematik ve Sistematik Olmayan Derlemelere Yönelik Algılar

Kategori	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar	
Sistematik Literatür Derlemeleri	Belirli bir kavram ya da konuya ilişkindir.	Ö-K2, Ö-K4	
	Araştırma sorusuna odaklanır.	Ö-K1	
	Dar kapsamlı	Hedef odaklıdır.	Ö-K1
	Eksik bilgi riskini azaltır.	Ö-K2	
	Konu ayrıntıları ile incelenir.	Ö-K8	
	Daha sınırlandırılmış bir taramadır.	Ö-K10	
	Literatür tararken belirli bir düzen ve sıra izlenir.	Ö-K5, Ö-K14	
	Konuyu incelerken gözetilen kriterler bulunur.	Ö-K6, Ö-K8	
	Katı kurallar	Belli bir plan ve program dahilinde yapılır.	Ö-K2
	Belirli kurallarla veri tabanları üzerinden yapılır.	Ö-K4	
Sistematik bir şekilde gerçekleştirilir.	Ö-K13		
Sentez ve analiz yapılan bir yaklaşımdır.	Ö-K13		
Tekrar edilebilir yapısı vardır.	Ö-K9		
Sistematik Olmayan Literatür Derlemeleri	Arama motorundaki genel bir taramadır.	Ö-K10, Ö-K13	
	Gelişigüzel belirlenen kavram/konuya ilişkindir.	Ö-K2	
	Esneklik	Belirli bir yöntem veya sıra olmadan tarama yapılır.	Ö-K5
	Konu hakkında rastgele tarama yapılır.	Ö-K8	
	Tekrar edilebilir yapısı yoktur.	Ö-K9	
	Geniş Kapsam	Yalnızca bir yönüyle araştırma sorusunu içerir.	Ö-K1
	Çerçevesi daha geniştir.	Ö-K1	
Giriş ve sonuç bölümlerinde kullanılır.	Ö-K11		

Tablo 4'teki bulgulara göre katılımcıların eğitim öncesindeki sistematik ve sistematik olmayan literatür derlemelerini karşılaştırmalarına ilişkin görüşleri incelediğinde sistematik derlemeleri; dar kapsamlı olması ve katı kurallarıyla açıklamaya çalıştıkları belirlenmiştir. Katılımcılar eğitim öncesinde sistematik derlemelerin dar kapsamlı olduklarına yönelik açıklamalarında; belirli bir kavram ya da konuya özgü olduğuna, belirli bir araştırma

sorusuna yönelik olduğuna, eksik bilgi riskini azalttığına, konuyu daha ayrıntılı inceleme fırsatı verdiğine ve sınırlandırılmış bir inceleme olduğuna dikkat çekmişlerdir. Katılımcılar eğitim öncesinde sistematik derlemeleri katı kurallarıyla açıklarken; belirli bir düzen ve sıra izlendiğine, konuyu incelerken kriterler bulunduğu, belirli bir plan ve programa göre yürütüldüğüne, belirli kurallara göre veri tabanları üzerinden yürütüldüğüne, sistematik bir süreç olduğuna, sentez ve analiz yapıldığına ve tekrar edilebilir yapısına vurgu yapmışlardır. Diğer taraftan katılımcılar sistematik olmayan derlemeleri esneklik ve geniş kapsamlı olmasıyla açıklamışlardır. Bu kapsamda katılımcılar sistematik olmayan derlemelerin esnek olmasıyla ilgili olarak; arama motorlarında gerçekleştirilen genel taramalar olduğuna, gelişigüzel, rastgele, sıra ya da düzen olmadan yürütüldüğüne ve tekrar edilebilen bir yapısı olmadığına dikkat çekmişlerdir. Katılımcılar sistematik olmayan derlemelerin geniş kapsamlı olmasıyla ilgili olarak ise yalnızca bir yönüyle araştırma sorusunu içerdiğine, çerçevesinin daha geniş olduğuna, araştırmaların giriş ve sonuç bölümlerinde kullanıldığına vurgu yapmışlardır. Bazı katılımcıların sistematik ve sistematik olmayan derlemeleri karşılaştırmalarına ilişkin açıklamaları aşağıda verilmiştir.

Sistematik literatür derleme belirli bir araştırma sorusuna odaklanarak yalnızca o çerçevede literatürün taranmasıdır. Sistematik olmayan literatür derleme ise yalnızca bir yönüyle araştırma sorusunu içeren aynı zamanda başka kavramları da içerisinde barındırabilen bir tarama yöntemidir. Bu bağlamda sistematik derleme daha dar kapsamlı ve hedef odaklı olarak düşünülebilirken, sistematik olmayan derlemenin çerçevesi daha geniş kapsamlıdır. (Ö-K1)

Açıkçası sistematik olmayan derleme olduğunu bilmiyordum. Bu sebeple tahmini yanıt yazıyorum. Sistematik olmayan taramada konu hakkında ayrıntıya girmeden rastgele tarama yapılırken sistematik taramada ise konu tüm ayrıntıları ile incelenir, anahtar kelimeler belirlenir ve hangi araştırmaların taramaya dahil edileceği bir ölçüt şeması ile tespit edilir. Ölçüte uyan araştırmalar alınırken ölçüt dışı olanlar araştırma dışı bırakılır. (Ö-K8)

Net bir cevabım olmamakla birlikte, zihnimdeki şema; sistematik olmayan literatür taraması çalışmanın giriş ve sonuç bölümlerinde kullandığımız geleneksel yaklaşımdır. Sistematik literatür taraması ise araştırmanın yöntemini de kapsayan hatta bir araştırma yöntemidir. (Ö-K11)

Sistematik olmayan literatür çalışması fikrimce herhangi bir eğitim ve bilgi olmaksızın özellikle yüksek lisans dönemlerinde sık yapılan kitaplardan, Google arama motoruna yazılan veya Google akademik gibi sınırlı birkaç kaynağa dayanan taramalardır ki ulaşılan kaynağın veya bilimsel çalışmanın güvenilirliği konusunda tereddütler oluşabilir. Aksine sistematik literatür taraması ise literatür incelemelerinin sistematik yaklaşımla ele alınarak daha üst düzey bilişsel becerilerden sentez ve analizin kullanıldığı bilimsel bir yaklaşımdır. (Ö-K13)

Diğer taraftan bazı katılımcılar (Ö-K3, Ö-K7, Ö-K12) eğitim öncesinde sistematik ve sistematik olmayan derlemeler arasındaki farklılıklara ilişkin herhangi bir açıklama yapmamıştır. Katılımcıların eğitim sonrası sistematik ve sistematik olmayan derlemeler arasında farklılıklara ilişkin görüşlerinden elde edilen kod ve kategoriler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Eğitim Sonrası Sistematik ve Sistematik Olmayan Derlemelere Yönelik Algılar

Kategori	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Sistematik Literatür Derlemeleri	Belirli dahil etme-hariç tutma kriterleri vardır.	S-K1, S-K2, S-K3, S-K4, S-K5, S-K6, S-K7, S-K8 S-K10, S-K11, S-K13
	Sistematik ve belirli aşamaları olan taramadır.	S-K6, S-K7, S-K10, S-K12, S-K14
	Belirli veri tabanlarında gerçekleştirilir.	S-K1, S-K2, S-K4
	Bir plan ve protokol dahilinde yürütülür.	S-K2, S-K9, S-K11
	Şeffaf ve objektiftir.	S-K9, S-K11, S-K12
	Anahtar kelimeler çerçevesinde gerçekleştirilir.	S-K1, S-K4
	Geçerlik ve güvenilirlik çalışması elzemdir.	S-K11, S-K13
	Bir yöntem olarak kullanılır.	S-K8, S-K11
	Tablo, şekil ve görsellerden yararlanır.	S-K2
	Bütün aşamaları kaydedildiği için tekrarlanabilir.	S-K9
Açık bir amaç (problem cümlesi) vardır.	S-K4, S-K6, S-K7, S-K10, S-K12, S-K14	

Kategori	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Dar kapsamlı	Bilgiler sistematize bir şekilde sunulur.	S-K2
	Probleme çözüm üretecek çalışmalar dahil edilir.	S-K5
	Tarama yaparken ulaşılmaya çalışılan bellidir.	S-K5
	Araştırma sorusu açık ve nettir.	S-K8
Sistemati Olmayan Literatür Derlemeleri	Belirli bir dahil etme-hariç tutma kriterleri bulunmaz.	S-K1, S-K2, S-K5, S-K8, S-K11, S-K13
	Karar verilen konuda gelişigüzel gerçekleştirilir.	S-K1, S-K4, S-K5, S-K7, S-K11
	Ön yargı (araştırmacı yanlılığı) daha fazladır.	S-K7, S-K8, S-K11, S-K12, S-K13
	Sınırlılıklar ve kriterler belirtilmez.	S-K3, S-K4, S-K5, S-K11, S-K12
	Herhangi bir yöntem olmadan araştırma yapılır.	S-K8, S-K11
	Planlı olmayan bir çalışma biçimidir.	S-K2
	Eleştirel bir yazı olabilir.	S-K10, S-K12
	Bilgiler arası dağınıklık vardır.	S-K2
	Zaman kaybı yaratır.	S-K4
	Amaca ulaşmayı zorlaştırır.	S-K4
Geniş Kapsam	Araştırma sorusu olmaksızın genel olarak araştırılır.	S-K8
	Araştırmaların giriş ve tartışma bölümlerinde kullanılabilir.	S-K11

Tablo 5'teki bulgulara göre katılımcıların eğitim sonrasında sistematik ve sistematik olmayan derlemeleri karşılaştırmalarına ilişkin görüşleri incelediğinde, sistematik derlemeleri katı kuralları ve dar kapsamlı olmasıyla açıklamışlardır. Katılımcılar sistematik derlemeleri katı kurallarıyla açıklarken; dahil etme-hariç tutma kriterlerinin olduğuna, sistematik ve belirli aşamaları olduğuna, belirli veri tabanlarında gerçekleştirildiğine, bir plan ve protokol dahilinde yürütüldüğüne, şeffaf ve objektif olduğuna, anahtar kelimelere göre gerçekleştirildiğine, geçerlik ve güvenilirlik tedbirlerinin olduğuna, bir yöntem olarak ele alınabildiğine, tablo, şekil ve görsellerden yararlanılabildiğine, bütün aşamalarının kaydedildiğine yönelik açıklamalar yapmışlardır. Katılımcılar eğitim sonrasında sistematik derlemeleri dar kapsamlı olmasıyla açıklarken; açık bir şekilde belirtilen bir amaç (hipotez) olduğuna, bilgilerin sistematik olarak bir araya getirildiğine, probleme çözüm üretecek çalışmaların dahil edildiğine, tarama yaparken ulaşılmaya çalışılanların belirgin olduğuna ve araştırma sorununun açık ve net olduğuna yönelik açıklamalar yapmışlardır. Katılımcılar eğitim sonrasında sistematik olmayan derlemeleri esneklik ve geniş kapsamlı olmasıyla açıklamışlardır. Bu kapsamda katılımcılar sistematik olmayan derlemeleri esnek olma özelliği ile açıklarken; dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin bulunmadığına, karar verilen konuda gelişigüzel gerçekleştirildiğine, ön yargıların daha fazla olduğuna, sınırlılıkların ve kriterlerin belirtilmediğine, yöntem tanımlamasına ihtiyaç duyulmadığına ve planlı olmayan bir çalışma olduğuna yönelik açıklamalar yapmışlardır. Katılımcılar sistematik olmayan derlemeleri geniş kapsamlı olma özelliği ile açıklarken; eleştirel bir yazı olabildiğine, bilgiler arasında dağınıklık olabildiğine, zaman kaybı yaratabileceğine, amaca ulaşmayı zorlaştırabileceğine, araştırma sorusu olmaksızın genel bir tarama olduğuna, araştırmaların giriş ve sonuç bölümlerinde kullanılabileceğine yönelik açıklamalar yapmışlardır. Katılımcılardan bazılarının sistematik ve sistematik olmayan derlemelere yönelik karşılaştırmalarına ilişkin açıklamaları aşağıda verilmiştir.

Sistemati olmayan literatür derlemesi planlı olmayan bir çalışma biçimidir. Bilgiler arası dağınıklık mevcuttur. Yapılan çalışma ile literatürden elde edilen kaynakların neden çalışmaya dahil edildiğine ilişkin net bir açıklamada bulunulmaz. Dahil etme /hariç tutma kriterleri dikkate alınmaksızın bir çalışma yürütülmektedir. Sistemati literatür taramasında belli bir plan, program dahilinde yürütülen çalışma biçimidir. Bilgiler arası bütünlüğün sağlanması ve çalışmalar arası ilişkilerin bütünlüğü esastır. Dahil etme /hariç tutma kriterleri çalışmanın başlangıcında net bir şekilde belirtilmiştir. Taramalar belli başlı veri tabanları aracılığıyla belirlenmiş kriterler doğrultusunda düzenli bir şekilde gerçekleştirilmektedir...Tablo, şekil ve görsellerden yararlanılarak konu sistematize edilmektedir. (S-K2)

Sistemati derleme literatür tararken bir amaç doğrultusunda bir probleme yönelik çözümü içerecek çalışmaların bulunmasına odaklanan sistematik literatür derlemesidir. Burada sınırlılıklar belirlidir. Tarama yaparken neye

ulaşmaya çalıştığınız ya da neye ulaşmak istemediğiniz belirlidir. Sonuçta bir alanda yüzlerce belki de binlerce çalışma yapılmış olabilir. Bu çalışmalar literatürü oluşturur. Biz bu literatürü tararken istediğimiz yani kriterlerimizi karşılayan çalışmalara ulaşmak isteriz. Bunun içinde sistematik şekilde yani yayın yılı, ülke, yöntem ve benzeri kriterlere göre literatürü tararız ... Sistematik olmayan tarama ise tam olarak kriterlerimizin sınırlı olmadığı bir alandaki tüm çalışmaların önümüze geldiği veri tabanlarındaki genel taramalardır. Burada kriterler sınırlandırmalar yoktur. (S-K5)

Geleneksel literatür ya da sistematik olmayan literatür taramasında araştırma araştırmacının ilgi ve sabrına bağlı olarak gelişir, araştırmacının bireysel olarak tarama yaptığı soru ya da konu hakkında yeterli hissetmesiyle son bulur. Sistematik literatür taraması her şeyden önce bütün aşamaları kaydedildiği için başka araştırmacılar tarafından da tekrar edilebilir. Ayrıca neye göre tarama yapılacağına dair her bir adımı üzerine düşünülmüş bir yol haritası vardır. Bu da sistematik taramaya hem şeffaflık hem de objektiflik katar. (S-K9)

Sistematik Derleme Yöntemlerinin Özelliklerine İlişkin Algular

Bu bölümde eğitim öncesi ve sonrası katılımcıların sistematik derlemelerin (Betimsel içerik analizi, Meta-sentez, Meta-analiz, Bibliyometrik analiz) özelliklerini belirlemeye yönelik düşüncelerini almak amacıyla uygulanan AÇT'lerden elde edilen bulgular sergilenmiştir. Tablo 6'da katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası betimsel içerik analizine ilişkin tamamlamış oldukları AÇT'lerden elde edilen bulgular verilmiştir.

Tablo 6. Eğitim Öncesi ve Sonrası Betimsel İçerik Analizine İlişkin AÇT Bulgular

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Eğitim Öncesi	Hem nicel hem nitel araştırmalar dahil edilir.	Ö-K4, Ö-K8, Ö-K10
	Sistematik bir literatür inceleme yöntemidir.	Ö-K2, Ö-K5, Ö-K14
	İlgili konuda genel eğilimini ortaya koyar.	Ö-K2, Ö-K8
	Çalışmaları seçerken kullanılan ölçütler açıkça belirtilir.	Ö-K1
	Çalışmaların analizinde istatistiksel analizin zorunlu olmaması	Ö-K1
Eğitim Sonrası	Nicel ve(veya) nitel araştırmalar dahil edilebilir.	S-K1, S-K2, S-K3, S-K6, S-K8, S-K9, S-K11, S-K12, S-K13
	Belirli bir dâhil etme-hariç tutma kriterleri vardır.	S-K1, S-K4, S-K6, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11, S-K13
	İlgili konuda genel eğilimleri ortaya koyar.	S-K2, S-K5, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11
	Geçerlik ve güvenilirlik kriterleri vardır.	S-K4, S-K9, S-K10, S-K11
	Sistematik derleme yöntemidir	S-K8, S-K10, S-K11
	Bulgular betimsel olarak sergilenir.	S-K4
	Çok sayıda çalışmanın incelenebilmesine olanak verir.	S-K5
	Daha çok niceliksel bulgular içerir.	S-K8
	Protokol izlenerek yürütülür.	S-K9
	Alan yazındaki boşlukları görmeyi sağlar.	S-K9
	Kodlar ve temalar gibi niteliksel bulgular içerir.	S-K11
	Analiz süreci daha yüzeyseldir.	S-K11

Tablo 6'da verilen bulgulara göre katılımcıların eğitim öncesinde betimsel içerik analizinin özelliklerini hem nicel hem nitel araştırmaların dahil edilmesi, ilgili konuda genel eğilimi belirlemesi, sistematik bir literatür inceleme yöntemi olması, doküman seçiminde ölçütler kullanılması, çalışmaların analizinde istatistiksel analizin zorunlu olmaması olarak açıklamışlardır. Katılımcıların eğitim sonrasında betimsel içerik analizinin özelliklerini; belirli bir dâhil etme-hariç tutma kriterlerinin olması, ilgili konuda genel eğilimleri ortaya koyması, nicel ve(veya) nitel araştırmaların dahil edilebilmesi, bulguların betimsel olarak sergilenmesi, geçerlik ve güvenilirlik kriterlerinin olması, çok sayıda çalışmanın incelenebilmesine olanak vermesi, sistematik derleme yöntemi olması, daha çok niceliksel bulgular içermesi, protokol izlenerek yürütülmesi, alan yazındaki boşlukları görmeyi sağlaması, kodlar ve temalar gibi niteliksel bulgular içermesi ve analiz süreci daha yüzeysel olan bir derleme olarak açıklamışlardır. Tablo 7'de katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası meta-senteze ilişkin AÇT verilerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7. Eğitim Öncesi ve Sonrası Meta-Senteze İlişkin AÇT Bulguları

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Eğitim Öncesi	Sistematik bir literatür inceleme yöntemidir.	Ö-K2, Ö-K5, Ö-K8,
	Nitel araştırmalar dahil edilir.	Ö-K4, Ö-K8, Ö-K9
	Nitel araştırmaların sentezidir.	Ö-K5, Ö-K13
	Yeni özgün bir bulgu elde edilir.	Ö-K2, Ö-K8
	Çalışmaları seçerken kullanılan ölçütler açıkça belirtilir.	Ö-K1
	Çalışmaların istatistiksel analiz içermesi zorunlu değildir.	Ö-K1
	İleri düzey nitel beceri gerektirir.	Ö-K2
	Kapsamlı ve uzun süreli bir literatür çalışması gerektirir.	Ö-K2
Eğitim Sonrası	Nitel özetlemedir.	Ö-K9
	Belirli bir dâhil etme-hariç tutma kriterleri vardır.	S-K1, S-K4, S-K6, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11, S-K13
	Sistematik derleme süreci benimsenir.	S-K3, S-K5, S-K8, S-K9, S-K10
	Sadece nitel çalışmalar dahil edilir.	S-K5, S-K6, S-K8, S-K9, S-K13
	Nitel bulguların incelendiği yöntemdir.	S-K3, S-K4, S-K11, S-K12
	Geçerlik ve güvenilirlik kriterleri vardır.	S-K4, S-K9, S-K10, S-K11
	Nitel paradigmaya dayanır.	S-K2, S-K9, S-K11
	Sınırlı sayıda nitel araştırma dahil edilir.	S-K3, S-K4, S-K13
	Temalar üzerinden nitel bir sentezdir.	S-K7, S-K10, S-K11
	Nitel analiz yapma olanağı sağlar.	S-K2, S-K5
	Protokol izlenerek yürütülür.	S-K9, S-K11
	Yalnızca nitel araştırma bulgularına yer verilir.	S-K1
	Özgün nitel bulgulara ulaşılır.	S-K8
	PRISMA diyagramı dikkate alınabilir.	S-K8
	Araştırmacının nitel analiz konusunda uzman olması gerekir.	S-K9
Var olan bir kurama farklı bir bakış açısı kazandırabilir.	S-K9	
Bir araştırma yöntemidir.	S-K11	

Tablo 7’de verilen bulgulara göre katılımcıların eğitim öncesinde meta-sentezin özelliklerini; sistematik bir literatür inceleme olması, nitel araştırmaların sentezi olması, yeni özgün bir bulgu elde edilmesi, kullanılan ölçütlerin açıkça belirtilmesi, istatistiksel analizin zorunlu olmaması, orijinal sonuçlara ulaşmayı sağlaması, ileri düzey nitel beceri gerektirmesi, kapsamlı ve uzun süreli olması ve nitel bir özetleme olarak ifade etmişlerdir. Katılımcıların eğitim sonrasında meta-sentezin özelliklerini; dâhil etme-hariç tutma kriterleri olması, sistematik derleme sürecinin izlenmesi, sadece nitel çalışmaların dahil edilmesi, nitel bulguların incelenmesi, geçerlik ve güvenilirlik kriterlerinin olması, nitel paradigmaya dayanması, sınırlı sayıda nitel araştırmanın dahil edilmesi, temalar üzerinden nitel bir sentez olması, nitel analiz yapma olanağı sağlaması, özgün nitel bulgulara ulaşılması, PRISMA diyagramının dikkate alınması, araştırmacının nitel analiz konusunda uzman olması, kurama farklı bir bakış açısı kazandırması, protokol izlenmesi ve bir araştırma yöntemi olması olarak açıklamışlardır. Tablo 8’de katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası meta-analize ilişkin AÇT verilerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 8. Eğitim Öncesi ve Sonrası Meta-Analize İlişkin AÇT Bulguları

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Eğitim Öncesi	Nitel araştırmalar dahil edilir.	Ö-K4, Ö-K8, Ö-K9
	Nitel araştırma bulgularının analizidir.	Ö-K5, Ö-K10
	Sistematik bir literatür derleme yöntemidir.	Ö-K2, Ö-K5
	Derlemeye dâhil edilen çalışmaların kaliteleri değerlendirilir	Ö-K1
	Çalışmaları seçerken kullanılan ölçütler açıkça belirtilir.	Ö-K1
	Üst düzey nicel analiz becerileri gerektirir.	Ö-K2

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Eğitim Sonrası	Kapsamlı ve uzun süreli bir literatür çalışması gerektirir.	Ö-K2
	Etki büyüklüğü hesaplanır.	Ö-K9
	Nicel özetlemezdir.	Ö-K10
	Belirli bir dâhil etme-hariç tutma kriterleri vardır.	S-K1, S-K4, S-K6, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11, S-K13
	Çalışma bulgularında İstatistiksel işlemler yapılır.	S-K2, S-K5, S-K7, S-K8, S-K9, S-K11
	Nicel araştırmaları inceler.	S-K5, S-K6, S-K8, S-K9, S-K13
	Nicel bulguların incelendiği bir yöntemdir.	S-K1, S-K3, S-K4, S-K7, S-K12
	Geçerlik ve güvenilirlik kriterleri vardır.	S-K4, S-K9, S-K10, S-K11
	Nicel paradigmaya dayanır.	S-K2, S-K9, S-K11
	Çalışmanın bulguları için özel bir program kullanımı gereklidir.	S-K5, S-K8, S-K9
	Nicel araştırmaların bulgularını sentezler.	S-K8, S-K10, S-K11
	Protokol izlenerek yürütülür.	S-K9, S-K10, S-K11
	Sistemik derleme süreci takip edilir.	S-K8, S-K10
	Moderatör değişkenin ortaya çıkarılmasını sağlar.	S-K2, S-K10
	Etki büyüklüğü hesaplaması yapılır.	S-K4, S-K6
	Bir şeyin bir şey üzerindeki etkisine dair fikir verir.	S-K2
	Dahil edilen araştırmalar sınırlı sayıdadır.	S-K3
	Derleme sürecinde PRISMA tekniği kullanılabilir.	S-K8
	Öngörülmeleyen ara değişkenleri bulmayı sağlar.	S-K9
	Kurama farklı bir bakış açısı kazandırabilir.	S-K9

Tablo 8’de verilen bulgulara göre katılımcıların eğitim öncesinde meta-analizin özelliklerini; nicel araştırmalar dahil edilmesi, nicel bulguların analiz edilmesi, sistemik bir literatür derleme yöntemi olması, derlemeye dâhil edilen çalışmaların kalitelerinin değerlendirilmesi, doküman seçim ölçütlerinin belirtilmesi, üst düzey nicel analiz becerisi gerektirmesi, kapsamlı ve uzun süreli olması, etki büyüklüğü hesaplanması ve nicel özetleme olması ile açıklamışlardır. Katılımcıların eğitim sonrasında meta-analizin özelliklerini; belirli bir dâhil etme-hariç tutma kriterlerinin olması, nicel araştırmaların incelenmesi, nicel bulguların incelendiği bir yöntem olması, geçerlik ve güvenilirlik kriterlerinin olması, çalışma bulgularında istatistiksel işlemler yapılması, nicel paradigmaya dayanması, çalışmanın bulguları için özel bir program kullanılması, nicel araştırmaların bulgularını sentezlemesi, sistemik derleme süreci takip edilmesi, moderatör değişkenin ortaya çıkarılması, etki büyüklüğünün hesaplanması, protokol izlenerek yürütülmesi, bir şeyin bir şey üzerindeki etkisine dair fikir vermesi, dahil edilen araştırmalar sınırlı sayıda olması, derleme sürecinde PRISMA kontrol listenin kullanılabilmesi, öngörülmeleyen ara değişkenlerin bulunması ve kurama farklı bir bakış açısı kazandırması olarak açıklamışlardır. Tablo 9’da katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası bibliyometrik analize ilişkin AÇT verilerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 9. Eğitim Öncesi ve Sonrası Bibliyometrik Analize İlişkin AÇT Bulguları

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
Eğitim Öncesi	Çalışmaları seçerken kullanılan ölçütler açıkça belirtilir	Ö-K1
	İstatistiksel analiz yapılabilir.	Ö-K1
	Literatüre ilişkin detaylı bir inceleme yöntemidir.	Ö-K2
	Kapsamlı ve uzun süreli bir literatür çalışmasını gerektirir.	Ö-K2
	Sistemik bir literatür derleme yöntemidir.	Ö-K5
	Nitel veya nicel araştırmaların analizidir.	Ö-K5
Sadece yayın yılı, sayısı gibi değişkenlere göre analiz yapılır.	Ö-K5	
Eğitim Sonrası	Belirli bir dâhil etme-hariç tutma kriterleri vardır.	S-K1, S-K4, S-K6, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11, S-K13
	Tüm araştırma yöntemleri dâhil edilebilir.	S-K1, S-K2, S-K8, S-K9, S-K11, S-K12, S-K13
	Literatüre genel bir bakış veya eğilimleri gösterir.	S-K5, S-K8, S-K9, S-K10, S-K11,

Eğitim	Kodlar (Özellikler)	Katılımcılar
	Protokol izlenerek yürütülür.	S-K8, S-K9, S-K10, S-K11
	Geçerlik ve güvenilirlik kriterlerine sahiptir.	S-K4, S-K9, S-K10, S-K11
	Atıf analizi, ortak yazarlık, anahtar kelime oluşumları sunar.	S-K3, S-K9, S-K10, S-K13
	Dergilere, Kurumlara, ülkelere vs. göre analiz yapılabilir.	S-K3, S-K9, S-K13
	Betimsel nicel bulgular içerir.	S-K4, S-K8, S-K11
	Bulgular için görselleştirme yazılımı kullanılabilir.	S-K5, S-K8, S-K9
	Sistemik derleme yöntemidir.	S-K8, S-K10, S-K11
	Nicel paradigmaya dayanır	S-K2, S-K9
	Bir konuda enleri (en etkili yazar, dergi, ülke ...) gösterir.	S-K1
	Çok sayıda dokümanın incelenmesine olanak verir.	S-K5
	Matematiksel hesaplamalar yapılabilir.	S-K6
	Dokümanların demografik bilgilerini içerir.	S-K9

Tablo 9’da verilen bulgulara göre katılımcılar eğitim öncesinde bibliyometrik analizin özelliklerini; ölçütlere göre dokümanların seçilmesi, istatistiksel analiz içerebilmesi, literatürü detaylı bir inceleme fırsatı vermesi, kapsamlı ve uzun süreli olması, nitel veya nicel araştırmaların dahil edilebilmesi, yayın yılı ve sayısına ilişkin analizler yapılabilmesi olarak açıklamışlardır. Katılımcıların eğitim sonrasında bibliyometrik analizin özelliklerini; tüm araştırma yöntemleri dâhil edilmesi, dâhil etme-hariç tutma kriterleri olması, konu hakkında genel bir bakış veya eğilimleri ortaya koyması, protokol izlenerek yürütülmesi, geçerlik ve güvenilirlik kriterlerine sahip olması, atıf analizi, ortak yazarlık, anahtar kelime oluşumları, dergilere, kurumlara, ülkelere göre analiz bulguları içermesi, bulgularının betimsel olması, bulgularının görselleştirme yazılımı kullanımına izin vermesi, sistemik derleme yöntemi olması, nicel paradigmaya dayanması, bir konuda enleri (en etkili yazar, dergi, ülke ...) göstermesi, çok sayıda dokümanı incelemeye imkan vermesi, matematiksel hesaplamalar yapılabilmesi, dokümanlara ait demografik bilgileri içermesi olarak açıklamışlardır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada KUSLİK eğitiminin doktora öğrencileri üzerindeki yansımaları incelenmiştir. Çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi SLD yaklaşımları hakkında bilgi ve tecrübe sahip olup olmama durumlarına ilişkin olarak; bazı katılımcılar dolaylı olarak bazı derslerin içerisinde kısaca bahsedildiğini, bazıları bu konuda bilgi ve deneyimlerinin olmadığını, bir katılımcı ise meta-analiz konusunda bilgi ve tecrübe sahibi olduğunu belirtmiştir. Bu bulgular ışığında çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde katılımcıların çoğunun SLD ve SOLD yaklaşımlarına yönelik tecrübelerinin olmadığı belirlenmiştir. Mevcut araştırma bulgularını destekler şekilde, lisansüstü öğrencilerinin çoğunun literatür derleme bölümünü etkili bir şekilde yazamadığı kanıtlanmıştır (Shahsavar ve Kourepaz, 2020). Bu sonuçlar lisansüstü öğrencilerin etkili bir literatür derlemesi yapmak için bilgi ve beceriye ihtiyaç duyduklarına işaret etmektedir. Araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgularda hem çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde hem de eğitim sonrasında katılımcıların literatür derlemesinin gerekli olduğunu düşündükleri ve önemli gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrasında literatür derlemelerinin gerekliliğine ilişkin daha fazla gerekçe sunmaya çalıştıkları belirlenmiştir. Araştırma bulguları doktora öğrencilerinin literatür derlemelerinin önemli olduğunu farkında olduklarını göstermektedir. Araştırmaya katılan doktora öğrencileri, kendilerini literatür derleme konusunda yeterli görüp görmeme durumlarına ilişkin olarak, eğitim öncesinde iki katılımcının kendini yeterli gördüğü, altı katılımcının kısmen yeterli gördüğü ve geriye kalan altı katılımcının ise kendilerini yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrasında ise üç katılımcının literatür derlemesi konusunda kendilerini yeterli gördükleri ancak KUSLİK eğitiminden sonra daha iyi bir seviyeye geldiklerini düşündükleri belirlenmiştir. Dokuz katılımcı ise çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrası literatür derleme konusunda kendilerini daha yeterli bir seviyede hissettiklerini belirtmişlerdir. Son olarak literatür derleme

konusunda iki katılımcı ise KUSLİK eğitimi ile farkındalık kazandığını ancak bu konudaki bilgi ve deneyimlerinin zamanla artacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Mevcut araştırma kapsamında çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesine göre eğitim sonrasında literatür derlemesi konusunda kendini yeterli hisseden doktora öğrencilerinin sayısının fazla olması çevrim içi KUSLİK eğitiminin literatür derlemesi yapmaya yönelik olumlu bir katkısı olduğunu göstermektedir. Bu anlamda literatürde lisansüstü öğrencilerin literatür derlemesi yazma sürecinde zorlandıkları ve çoğu lisansüstü öğrencilerin literatür derleme sürecinin organizasyonu hakkında net fikirlerinin olmadığı belirlenmiştir (Shahsavar ve Kourepaz, 2020). Böylece Shahsavar ve Kourepaz (2020) araştırmalarında lisansüstü öğrencilerin tezlerinde literatür derleme bölümlerinde literatürü sentezleyemediğini, eleştiri getiremediğini veya açıklayamadığını keşfetmişlerdir.

Araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrası SLD ve SOLD'ye ilişkin algıları karşılaştırıldığında, çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrasında daha özel ve belirgin farklılıklara dikkat çektikleri belirlenmiştir. Örneğin çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi doktora öğrencilerinden çok azı dahil etme ve hariç tutuma kriterlerine değinirken, KUSLİK eğitimi sonrasında doktora öğrencilerinin çoğunun bu kriterlere yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak açıklamalar yaptıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan doktora öğrencileri SLD'lerin belirli veri tabanlarında, belirli anahtar kelimelerle, bir plan dahilinde, sınırlandırmalar ve ölçütlerle, belirli araştırma sorusu etrafında gerçekleştirildiğine dikkat çekmişlerdir. Diğer taraftan çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrası katılımcılardan bazılarının SLD için bir yöntem olarak dikkate alınması (meta-analiz, meta-sentez, bibliyometrik analiz, betimsel içerik analizi) gerektiğine dikkat çektikleri de araştırma bulgularına yansımıştır. Dolayısıyla araştırma bulguları çevrim içi KUSLİK eğitiminin araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin SLD ve SOLD'lere ilişkin algılarına olumlu yansıdığını göstermektedir.

Doktora öğrencilerinin çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrası SLD yöntemlerinin özelliklerine ilişkin algıları incelendiğinde; KUSLİK eğitimi sonrasında katılımcıların SLD yöntemlerine yönelik ayırt edici özellikleri daha ayrıntılı ve birbirinden ayırt edilebilir özelliklerle ifade ettikleri belirlenmiştir. Böylece çevrim içi KUSLİK eğitiminin araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz yöntemleri hakkındaki algılarına olumlu yansımaları olduğu belirlenmiştir. KUSLİK eğitiminde betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz süreçleri ile ilgili uygulamaların, araştırmaya katılan doktora öğrencilerini bu yöntemlere ilişkin genel bilgi ve tecrübelerini daha somut ve anlaşılır bir yapıya kavuşturduğu söylenebilir. Ayrıca doktora öğrencilerinin görüşlerinden yola çıkarak çevrim içi KUSLİK eğitiminin onlara bir araştırmanın kavramsal ve kuramsal çerçevesinin oluşturulmasında literatür derlemenin önemli olduğuna, hangi anahtar kelimelerin kullanılabilmesine, hangi etiket alanlarında taramalar yapılabileceğine ve veri tabanlarını daha etkin kullanmalarına yönelik bilgi ve deneyim kazandırdığı görülmektedir. Literatürde farklı amaçlarla da olsa lisansüstü öğrencilerine yönelik verilen literatür derleme, doküman tarama, veri tabanları, anahtar kelime seçme gibi eğitimlerin olumlu yansımaları olduğu görülebilir. Örneğin; O'Clair (2013) araştırmasında Kaliforniya Politeknik Eyalet Üniversitesi'nde bir yüksek lisans programına yeni kayıtlı öğrencilere bilgi kaynaklarını kullanma, araştırmayı organize etme ve yönetme, anlamlı bir araştırma konusu belirleme ve geliştirme konusunda eğitim vermeyi amaçlamıştır. O'Clair (2013) vermiş olduğu eğitim sonrasında eğitimi alan öğrencilerin literatür derlemeye ilişkin öz-güvenlerinin ve hazırlık düzeylerinin arttığını belirlemiştir. Ayrıca O'Clair (2013) araştırmasında katılımcıların çoğunun eğitimin yararlı olduğunu düşündüklerini ve eğitim içeriğinin tezlerini daha verimli ve etkili bir şekilde tamamlamalarına yardımcı olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Mevcut araştırma kapsamında doktora öğrencilerinin SLD ve SOLD süreçleri ve yöntemlerine yönelik düşüncelerinin olumlu yönde gelişmesi literatürle uyumlu sonuçları olduğunu göstermektedir. Walter ve Stouck (2020) lisansüstü öğrencilerinin literatür derlemesine ve yazımına ilişkin algıları belirlendiğinde, onların yaşadıkları zorlukların üstesinden gelmeleri kolaylaştıracak çözüm yollarının daha kolay olabileceğine dikkat çekmektedirler. Ek olarak Walter ve Stouck (2020) kariyerinin başındaki akademisyenlerin literatür derleme süreci boyunca yeni kimlikler oluşturma (gerçeklik arayışları) ihtimalleri sayesinde, onların deneyimlerinin ve değişen ihtiyaçlarının daha fazla dikkate alınması gerektiğine dikkat çekmektedirler. Ayrıca Chen ve diğerleri (2016) lisansüstü öğrencileri için literatür

derleme konusunda uygun eğitim programlarının eksikliğini vurgulamaktadırlar. Bunların yanında Chen ve diğerleri (2016) gerçekleştirdikleri literatür derlemesinde, eğitim araştırmacılarının ve özellikle lisansüstü öğrencilerinin literatür derlemesi yaparken karşılaştığı zorlukları; dilbilimsel, metodolojik, kavramsal ve ontolojik zorluklar olarak belirlemişlerdir. Bu anlamda literatürde, lisansüstü öğrencilerin literatür derlemelerine ilişkin görüşlerinden yola çıkarak farklı bakış açılarıyla farklı çeşitlilikte bulgular elde edildi söylenebilir. Diğer taraftan Daniel (2022) Yeni Zelanda'da araştırma ağırlıklı bir devlet üniversitesinde lisansüstü öğrencilerinin ve kariyerinin başındaki akademisyenlerin literatür derlemesi yaparken karşılaştıkları zorlukları incelemiştir. Daniel (2022) araştırması sonucunda, katılımcıların literatürü gözden geçirmek için pratik bir yaklaşım seçme konusunda, gözden geçirilecek materyalleri bulmak için etkili bir arama stratejisi izlemede, konu ile ilgili literatürü bulmada, bir araştırma konusu ile ilgili kapsamı belirlemede, ilgili materyallerin seçilmesinde ve artan yayın hacminin yönetilmesinde, literatürün etkili bir şekilde sentezlenmesinde ve eleştirilmesinde, araştırmayı anlaşılır bir şekilde raporlama ya da organize etmede ve yazılı belgelerin kalitesini değerlendirmeye yönelik göstergelerin neler olduğunu kavramada zorluklar yaşadıklarını belirlemiştir. Walter ve Stouck (2020) Kanada'daki bir araştırma üniversitesinde lisansüstü öğrencilerin (yüksek lisans ve doktora öğrencileri) literatür derlemesi yazmaya ilişkin algılarında (a) yeni ve temel bir tür olarak literatür derlemesi; (b) lisansüstü programın çeşitli aşamalarında farklı amaçlar için farklı derleme türleri; (c) geniş hacimde bilgiyi yönetmede zorluklar ve (d) araştırma ve yazma için çeşitli yaklaşımlar ve araçlar olmak üzere 4 tema belirlemiştir. Sonuç olarak mevcut araştırmada KUSLİK eğitimi ile kazandırılması amaçlanan birçok bilgi ve deneyimin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde çoğu lisansüstü öğrencilerinin ihtiyaç duyduğu içeriklerden oluştuğu söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda araştırmaya katılan doktora öğrencilerinden bazıları çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde lisansüstü eğitim süreçlerinde derleme yaklaşımları hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olmadıklarını, tecrübe sahibi olduklarını düşünen katılımcılar ise dolaylı olarak tecrübe sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin literatür derlemelerinin gerekliliği ile ilgili olarak hem KUSLİK eğitimi öncesinde ve hem de sonrasında literatür derlemelerinin gerekli olduğuna yönelik düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde ve sonrasında literatür derlemeye yönelik yeterlik algıları incelendiğinde, çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrasında kendini yeterli gören katılımcı sayısının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan Çevrim içi KUSLİK eğitiminden önce kendilerini kısmen yeterli hisseden az sayıda katılımcı kendilerini çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrasında yeterli görmediklerini belirtmişlerdir. KUSLİK eğitimi sonrasında kendilerini yeterli görmeyen bu katılımcılar eğitim içeriğine bağlı olarak öğrendikleri yeni bilgi ve deneyimlerle eksikliklerini daha iyi fark ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrası derlemelere yönelik algılarında belirgin bir değişim olduğu belirlenmiştir. Bu anlamda katılımcılar çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesi ve sonrası SLD'leri dar kapsamlı ve katı kuralları ile açıklarken, SLD'leri esnek ve geniş kapsamlı olmasıyla açıklamışlardır. Katılımcıların KUSLİK eğitimi sonrasında gerek SLD'ler gerekse de SLD'lere yönelik algılarındaki çeşitlilik belirgin bir şekilde değişim göstermiştir. Bu durum çevrim içi KUSLİK eğitiminin araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin derlemelere yönelik algılarına olumlu yansımaları olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrası katılımcıların sistematik derleme yöntemlerinin (betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz) özelliklerine ilişkin algılarında da KUSLİK eğitimi öncesine göre fark edilir bir çeşitlilik olduğu belirlenmiştir. Çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde sistematik derleme yöntemlerinin (betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz) özelliklerine ilişkin genel ifadeler kullanan katılımcılar KUSLİK eğitimi sonrasında sistematik derlemeleri birbirinden ayırt edici özellikler kullanarak belirtmişlerdir. Örneğin KUSLİK eğitimi öncesinde az sayıda katılımcı betimsel içerik analizinin özelliklerine ilişkin genel eğilimleri belirleme ve hem nicel hem de nitel araştırmaları dahil etmek gibi genel özellikleri ifade ederken, KUSLİK eğitimi sonrasında çok sayıda katılımcı dahil etme hariç tutuma kriterlerine de vurgu yapmıştır. Benzer durum diğer sistematik derleme

yöntemleri için de geçerlidir. En çarpıcı bulguya ise bibliyometrik analiz de rastlanmıştır. Çevrim içi KUSLİK eğitimi öncesinde bibliyometrik analizin özelliğine ilişkin sadece üç katılımcının sınırlı sayıda özellik açıkladığı belirlenirken, KUSLİK eğitimi sonrasında daha fazla katılımcının bibliyometrik analiz ile ilgili daha fazla çeşitlilik gösteren bir algıya sahip oldukları belirlenmiştir.

Sonuç olarak çevrim içi KUSLİK eğitimi doktora öğrencilerinin SLD ve SOLD konusunda üst düzey bilgi ve becerilerini geliştirmenin ve akademik kariyerlerine katkıda bulunabilmenin yollarından biridir. Araştırmada çevrim içi KUSLİK eğitimi araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin SLD yöntemlerinin (betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz) ortak ve ayırt edici özelliklerini keşfetmelerini sağlamıştır. Ek olarak çevrim içi KUSLİK eğitimi doktora öğrencilerinin literatür derlemesi yapmaya yönelik öz-yeterlik inançlarına da katkı sağlamıştır. Araştırma bulguları doktora öğrencilerinin çevrim içi KUSLİK eğitimini hem değerli hem de yararlı bulduğunu göstermektedir. Son olarak çevrim içi KUSLİK eğitimi, doktora öğrencilerinin doktora derecelerini başarılı bir şekilde tamamlama olasılığını artırmak için önemli bir derleme eğitimi olabilir. Her araştırmada olduğu gibi mevcut araştırmada bazı sınırlılıklara sahiptir. Bu çalışmanın sınırlılıklarından biri çevrim içi olmasıdır. Gelecek araştırmalarda benzer KUSLİK eğitiminin yüz yüze gerçekleştirilmesi bulguların gücünü arttırabilir. Ayrıca öğrencilerin öğrenme yetenekleri, becerileri ve özellikleri farklı olduğundan, benzer aşamalarda (ders ya da tez aşaması) ve benzer özelliklere (aynı lisansüstü program gibi) sahip doktora öğrencileriyle yürütülmesi sonuçlarda farklılık yaratabilir. Katılımcıların çevrim içi KUSLİK eğitimi sonrası kendilerini literatür derleme noktasında yeterli gören katılımcı sayısının fazla olması bu etkinliğin doktora öğrencilerinin literatür derleme yapma noktasında bilgi ve deneyim kazanmaları açısından tekrarlanabileceğine işaret etmektedir. Doktora öğrencilerinin SLD ve SOLD'ler arasındaki farklara ilişkin algılarının eğitim sonrasında daha da belirginleştiği tespit edilmiştir. Ayrıca etkinliğe katılan doktora öğrencilerinin eğitim öncesi ve sonrası betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz yöntemlerine ilişkin algıları arasında olumlu yönde belirgin değişimler olması bu tür etkinliklerin doktora seviyesindeki araştırmacılara bilgi ve deneyim kazandırma noktasında önemli olduğunu göstermektedir. Bu anlamda eğitim alanındaki lisansüstü programlarda doktora öğrencilerine yönelik SLD yaklaşımlarına ilişkin lisansüstü derslerin açılması, bu içeriklere yönelik seminer, kurs ya da eğitim etkinliklerinin yaygınlaştırılması gerektiği söylenebilir. Shamsavar ve Kourepaz (2020) araştırmalarında çoğu lisansüstü öğrencilerin literatür derleme organizasyonu hakkında net fikirleri olmadığını ve literatür derlemesini tamamlamak için yeterli zamanlarının olmadığını belirlemişlerdir. Lisansüstü öğrencilerin sadece literatür derlemesini etkili bir şekilde tamamlamak için altı aylık (Shamsavar ve Kourepaz, 2020) bir çabaya ihtiyaçları olduğu düşünüldüğünde, KUSLİK eğitim gibi içeriklere sahip eğitimler doktora öğrencilerinin daha nitelikli bir literatür derlemesi yapmalarını sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, H. İ., Çepni, S., & Şahin, Ç. (2013). Doktora tez sürecinde karşılaşılan problemlerin belirlenmesi: Eğitim fakültesi örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 50-69.
- Amer, A. (2018). Teaching/developing vocabulary using semantic feature analysis. *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*, 1-7. <https://doi.org/10.1002/9781118784235.eelt0743>
- Aveyard, H. (2010). *Doing a literature review in health and social care: A practical guide* (2nd edition). Berkshire: Open University Press
- Badenhorst, C. M. (2018). Graduate student writing: Complexity in literature reviews. *Studies in Graduate and Postdoctoral Education*, 9(1), 58-74.
- Beck, C. T. (2002). A meta-synthesis of qualitative research. *The American Journal of Maternal/Child Nursing*, 27(4), 214-221.
- Chen, D. T. V., Wang, Y. M., & Lee, W. C. (2016). Challenges confronting beginning researchers in conducting literature reviews. *Studies in Continuing Education*, 38(1), 47-60.

- Creswell, J. W. (2012). *Educational research. Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (Fourth Edition). Boston: Pearson Education
- Cronin, Ryan, F., & Coughlan, M. (2008). Undertaking a literature review: A step-by-step approach. *British Journal of Nursing*, 17(1), 38-43.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çetin, A., & Dikici, R. (2014). Eğitim bilimlerinde araştırma yöntemleri dersinin etkililiği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 981-994.
- Daniel, B. (2022). Common challenges postgraduate students and early-career academics face when engaging with the scholarly literature. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 20(3), 142-152.
- Efron, S. E., & Ravid, R. (2019). *Writing the literature review: A practical guide*. New York: Guilford Publications
- Garfield, E. (1979). Is citation analysis a legitimate evaluation tool? *Scientometrics*, 1(4), 359-375.
- Gülmez, D., Özteke, İ., & Gümüş, S. (2021). Uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye kaynaklı eğitim araştırmalarının genel görünümü: Bibliyometrik analiz. *Eğitim ve Bilim*, 46(206), 213-239
- Hart, C. (1998). *Doing a Literature Review*. London: Sage Publications.
- Hempel, S. (2020). *Conducting your literature review*. Washington: American Psychological Association.
- Higgins, J. P. T., Thomas, J., Chandler, J., Cumpston, M., Li, T., Page, M. J., & Welch, V. A. (editors) (2019). *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions* (2nd Edition). Chichester: John Wiley & Sons.
- Jesson, J. K., Matheson, L., & Lacey, F. M. (2011). *Doing your literature review: Traditional and systematic techniques*. *Doing your literature review*. London: SAGE Publications.
- Kaminstein, D. (2017). Writing a literature review for an applied master's degree. *Organizational Dynamics Working Papers*, 23, 1-13.
- Kiliç, A. Ç., Karahalilöz, O., & Bektaş, F. (2020). Lisansüstü öğrenim görmek: Öğretmen deneyimleri üzerinden fenomenolojik bir çözümleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(4), 1755-1774.
- Kogut, A., Ramirez, D., & Foster, M. J. (2022). Systematic review training model for education librarians: A case study. *New Review of Academic Librarianship*, 28(2), 205-226.
- Liu, L. (2016). Using generic inductive approach in qualitative educational research: A case study analysis. *Journal of Education and Learning*, 5(2), 129-135.
- Magilvy, J. K., & Thomas, E. (2009). A first qualitative project: Qualitative descriptive design for novice researchers. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing*, 14(4), 298-300.
- Mertens, D. M. (2010). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (Third Edition). California: Sage publications.
- Nichols, W. D., & Rupley, W. H. (2004). Matching instructional design with vocabulary instruction. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 45(1), 56-71.
- O'Clair, K. (2013). Preparing graduate students for graduate-level study and research. *Reference Services Review*, 41(2), 336-350.
- Okoli, C., & Schabram, K. (2010). A guide to conducting a systematic literature review of information systems research. *Sprouts: Working Papers on Information Systems*, 10(26), 1-51.
- Purssell, E., & McCrae, N. (2020). *How to perform a systematic literature review: A guide for healthcare researchers, practitioners and students*. Switzerland: Springer Nature.
- Sandelowski, M. (2000). Focus on research methods. Whatever happened to qualitative description? *Research in Nursing & Health*, 23(4), 334-340.

-
- Shahsavari, Z., & Kourepaz, H. (2020). Postgraduate students' difficulties in writing their theses literature review. *Cogent Education*, 7(1), 1784620.
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339.
- Thomas, D. (2006). A general inductive approach for analyzing qualitative evaluation data. *American Journal of Evaluation*, 27, 237-246.
- Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14, 207-222.
- Turale, S. (2020). A brief introduction to qualitative description: A research design worth using. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*, 24(3), 289-291.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 188-201.
- Walter, L., & Stouck, J. (2020). Writing the literature review: Graduate student experiences. *The Canadian Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 11(1), 1-17.
- Xiao, Y., & Watson, M. (2019). Guidance on conducting a systematic literature review. *Journal of Planning Education and Research*, 39(1), 93-112.
- Yu, H., Wei, Y. M., Tang, B. J., Mi, Z., & Pan, S. Y. (2016). Assessment on the research trend of low-carbon energy technology investment: A bibliometric analysis. *Applied Energy*, 184, 960-970.
- Zimmer, L. (2006). Qualitative meta-synthesis: a question of dialoguing with texts. *Journal of Advanced Nursing*, 53(3), 311-318.
- Zupic, I., & Cater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, researchers can conduct literature reviews more comprehensively and efficiently by leveraging digital libraries, databases, and the opportunities provided by the internet, in addition to traditional libraries. Thus, when many scientific documents have become accessible in the digital environment, it becomes important to systematically examine the literature (Purssell and McCrae, 2020). With this digital transformation, databases and scanning features that enable the electronic examination of scientific documents according to various categories are on the rise. As literature reviews evolve, the conventional guidelines for compiling and reporting the literature are changing and developing (Purssell and McCrae, 2020). Sometimes, literature reviews can be part of research or a thesis, or they can be an independent compilation (Jesson et al., 2011). Graduate students may encounter a wide variety of challenges when compiling literature for a study or independent research review. In this sense, a literature review can be seen as a challenging, complex, and laborious process for educational researchers or graduate students who are new to education (Chen, Wang, and Lee, 2016). This research examines the reflections of the online Systematic Literature Review Course from Theory to Practice (SLRCTP) training on postgraduate students.

Method

SLRCTP training was conducted over a five-day period from the 6th to the 10th of September 2021 by academic experts in the field of review. SLRCTP training, which was conducted as part of TUBITAK 2237-A, focused on keywords, auxiliary search characters, logical operators, databases, database search tools, the systematic literature review process, non-systematic literature reviews, and systematic literature review methods. The research is qualitative descriptive research. According to the criteria and maximum variation sampling, a total of 14 students from various doctoral programs in education at different universities in Türkiye participated in the research. Data collection tools include an open-ended survey form and a semantic analysis table developed by the researcher. These tools are intended to be used both before and after the SLRCTP training. Data were analyzed using the inductive content analysis technique.

Findings, Result and Discussion

Within the scope of the findings obtained from the participants' opinions before and after the online SLRCTP training, the following categories were identified: a) participants' experience in literature review, b) their perceptions of the necessity of literature reviews, c) their self-efficacy perceptions towards literature reviews, d) their perceptions of systematic and non-systematic reviews, and e) their perceptions of the characteristics of systematic review methods. As a result, online SLRCTP training is one way to enhance postgraduate students' advanced knowledge and skills in literature reviews, thereby benefiting their academic careers. In the study, online SLRCTP training enabled the postgraduate students participating in the research to discover the common and distinctive features of systematic review methods, such as descriptive content analysis, meta-synthesis, meta-analysis, and bibliometric analysis. Furthermore, online SLRCTP training also enhanced postgraduate students' self-efficacy beliefs in synthesizing literature. Research findings show that postgraduate students find online SLRCTP training valuable and useful. Finally, online SLRCTP training may be an important component of literature review training to enhance the chances of postgraduate students successfully completing their doctoral degrees. As with every research study, the current research has some limitations. One of the limitations of this study is that it is conducted online. Conducting similar face-to-face SLRCTP training in future studies may enhance the robustness of the findings. In addition, since students' learning abilities, skills, and characteristics vary, conducting research with postgraduate students at similar stages (course or thesis stage) and with similar characteristics (such as being in the same graduate program) may yield different results. Many participants perceived themselves as competent in literature review after completing the online SLRCTP training. The SLRCTP training could benefit postgraduate students by helping them acquire knowledge and experience in literature review. It would also be beneficial to integrate lessons, seminars, or courses similar to the content of the SLRCTP training into postgraduate programs for students pursuing a career in

education. Considering that graduate students only need a six-month effort (Shahsavari and Kourepaz, 2020) to effectively complete the literature review, training with programs like SLRCTP can enable postgraduate students to produce a more comprehensive literature review.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen ve Mühendislik Bilimleri Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26.12.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-92405296-044-185713

Literatür Derleme Anket Formu

Değerli katılımcılar, 6-10 Eylül 2021 tarihlerinde gerçekleştireceğimiz "Kuramdan Uygulamaya Sistematik Literatür İnceleme Kursu (KUSLİK)" adlı etkinliğimizin sizler üzerindeki yansımalarını görmek adına aşağıdaki sorulara içten ve samimi cevaplar vereceğinizi umuyoruz. Sayfa ya da satır sınırlaması yoktur. Kimliğinizi açığa çıkaracak herhangi bir bilgi istenmemektedir. Eğitim sonrasında araştırma verileri bilimsel bir amaç için kullanılacaktır.

Not: Lütfen herhangi bir kaynaktan bilgi edinmeden var olan ya da halihazırda sahip olduğunuz bilgi ve deneyimle sorulara yanıt veriniz aksi taktirde bu araştırma için toplanan verilerin bilimsel bir değeri olmayacaktır.

Açık Uçlu Sorular

1-Daha önce literatür derleme yaklaşımları hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olduğunuz bir eğitim, ders veya seminere katıldınız mı? Eğer katıldıysanız içeriği hakkında hatırladıklarınızı kısaca açıkla mısınız?

2-Size göre bir araştırmacı araştırma yaparken literatür derlemesi yapmak zorunda mıdır? Lütfen cevabınızı nedeni ile birlikte açıklayınız.

3-Kendinizi literatür derlemesi noktasında yeterli hissediyor musunuz? Lütfen nedeni ile birlikte açıklayınız.

4-Literatür derlemesi nedir? Lütfen açıkla mısınız?

5-Sitematik ve sistematik olmayan literatür derlemelerinin ne anlama geldiğini açıkla mısınız?

6- Sistematik ve sistematik olmayan literatür derlemeleri arasındaki farklar nelerdir? Lütfen açıklayınız.

Anlam Çözümleme Tablosu (AÇT)

Betimsel içerik analizi, meta-sentez, meta-analiz ve bibliyometrik analiz yöntemleri arasındaki farkları aşağıdaki anlam çözümleme tablosu üzerinde ifade eder misiniz? [öncelikle özelliği yazınız, özelliğin olduğunu düşündüğünüz yönteme karşılık gelen kutucuğa artı (+) işareti, eğer o özelliğin ilgili yöntemde olmadığını düşünüyorsanız yönteme karışık gelen kutucuğa eksi (-) işareti koyunuz]. Örnek olarak bir satır doldurulmuştur. İsteğinize göre satırları çoğaltabilirsiniz.

Sistemantik Derlemeler		Betimsel İçerik Analizi	Meta-Sentez	Meta-Analiz	Bibliyometrik Analiz
		Özellikler			
Lütfen özellikleri bu alana yazınız...					
Lütfen özellikleri bu alana yazınız...					
Lütfen özellikleri bu alana yazınız...					
Lütfen özellikleri bu alana yazınız...					
Lütfen özellikleri bu alana yazınız...					
Lütfen özellikleri bu alana yazınız...					